

RAUDTEE KAUBAVEOTOIMINGUTE

KÄSIRAAMAT

KOKKUVÕTE RAUDTEEVALITSUSE EKSPLUATATSIOONI AMETI ADMINISTRATIIVASJADE JUHATAJA M. NURK'I LOENGUIST E. R. KONTORIJÕUDUDE KUTSEÜHINGULT KORRALDATUD JAAMATEENISTUSE KAUBANDUSALA LOENGUIL MÄRTS/APRILL 1935. A.

**E. RAUDTEEDE KONTORIJÕUDUDE KUTSEÜHINGU
KIRJASTUS**

TALLINN 1935

RAUDTEE KAUBAVEOTOIMINGUTE

KÄSIRAAMAT

KOKKUVÕTE RAUDTEEVALITSUSE EKSPLUATATSIOONI AMETI ADMINISTRATIIVASJADE JUHATAJA M. NURK'I LOENGUIST E. R. KONTORIJÕUDUDE KUTSEÜHINGULT KORRALDATUD JAAMATEENISTUSE KAUBANDUSALA LOENGUIL MÄRTS/APRILL 1935. A.

23822

E. RAUDTEEDE KONTORIJÕUDUDE KUTSEÜHINGU
KIRJASTUS

TALLINN, 1935

2.

J. Zimmermann'i trükikoda Tallinnas, Lühike jalg 4.

A-100621

Kaubaveotoimingute teostamine raudteel.

1. Kaubaveotoiminguid teostatakse Raudteede seaduse ja selle alusel väljaantud määruste ja eeskirjade kohaselt.

2. Kaupade vedu on kohustuslik kõigile üldkasutamiseks avatud raudteedele.

3. Raudtee võib kauba vastuvõtust keelduda:

- a) kui kaubasaatja ei täida Raudteede seaduses ettenähtud tingimusi või sama seaduse alusel antud Teedeministri määrusi või tariifinõudeid;
- b) kui kaubavedu on katkestatud Vabariigi Valitsuse korraldusel või mõne erakorralise sündmuse või vääramatu jõu tõttu;
- c) kui saatmiseks esitatakse kaup, mille vedu keelatud, või kui kaubavedu nõuab erilisi veoabinõusid, milliseid raudteel ei ole ja milliseid ta endale ei ole kohustatud soetama;
- d) kui massiliste vedude puhul raudtee on vedudega ülekoormatud ning jaama laduruumid kaupadega täidetud ja kui selle tõttu kaupade vastuvõtmine on Teedeministri korraldusel ajutiselt katkestatud.

Neil juhtudel jaam, kaubakäsitaja nõudmisel või vajaduse korral raudtee huvide kaitseks, koostab oma algatusel vastava akti, millest ärakiri antakse asjast huvitatud isikule, tema suulisel nõudmisel.

Jaamad, kus teostatakse kauba vastuvõtmist ja väljastamist, kui ka nende ajad määrab Teedeminister.

Erakorralist kauba peale- või mahalaadimist jaamade vahel võib lubada Raudteedirektor.

4. Kaubaveod, veoulatuse kohaselt, liigitatakse:

- a) kohalikeks — kui vedu toimub vaid ühe raudtee piires;

- b) otseühendusliikeks — kui vedu toimub mitme raudtee, või raudtee ja sisevete, või raudtee ja jõuvankrite liiklusrajoones;
- c) rahvuvahelisteks — kui vedu toimub otsedokumentide järgi sisemaa ja välismaa raudteede vahelises ühenduses.

Välismaa raudteedega sõlmitud kokkulepped astuvad jõusse pärast nende kinnitamist Vabariigi Valitsuse poolt määratud korras.

Sisemaised otseühenduse kokkulepped kinnitab Teedeminister.

Tariifid kinnitab Tariifinõukogu.

5. Kaubaveod, veotähtaja kohaselt, liigitatakse:

- a) suurkiiruse ja
- b) väikekiiruse saadetisteks.

Esimesse (a) liiki kuuluvate saadetiste ärasaatmiseks on määratud 1 päev
 veoks iga 250 km peale 1 „
 ümberlaadimiseks ühelt roobasteelt teisele 1 „

Viimasesse (b) liiki kuuluvate saadetiste ärasaatmiseks on määratud 2 päeva
 5-, 10- ja 15-tonn. saadetiste veoks iga 125 km peale 1 „
 väikesaadetiste veoks iga 100 km peale 1 „
 ümberlaadimiseks ühelt roobasteelt teisele 2 „

Veotähtaega loetakse kauba ärasaatteks vastuvõtmise päevale järgnevast keskööst.

Veotähtaeg loetakse täidetuks, kui saadetis saabub sihtkohta enne tähtaja päevale järgnevat keskööd.

6. Kauba veoks vastuvõtmine toimub kaubasaatja poolt ühes kaubaga esildatud saatekirja järgi.

Saatekirjade valmistamise ainuõigus on vaid Raudteevalitsusel. Saatekirjade blankette müüakse jaamades, tariifis määratud maksu eest.

Saatekirja kirjutab saatja või tema juhatusel jaamaametnik kas kopeersule või tindipliatsiga selgelt ja puhtalt; andmed peavad olema täielikult välja kirjutatud, lühendusi ei lubata. Saatja poolt tehtud parandus peab olema tõestatud tema allkirjaga. Parandusi ei tohi olla üle ühe, vastasel korral tuleb saatekiri koostada uuel blanketil.

Saatja poolt tehtud parandus tõestatakse ka jaamaametniku allkirjaga ja jaama templitiga.

Saatekirjale kirjutab alla saatja või tema asetäitja. Saatja allkirja asemele võib panna saatja templi.

Saatekirjas näidatud andmete eest on vastutav saatja.

7. Saatekiri on leping kaubasaatja ja raudtee vahel. Saatekirjaga määratakse kindlaks kaubaomaniku ja raudtee vastastikused kohustused ja lahendatakse tekkida võivad arusaamatused. Arvestades seda, tuleb saatekirja täpselt täitmisele pöörata erilist tähelepanu.

8. Kaubavastuvõtja ametnik peab võrdlema veoks esildatud kaupa saatekirjas tähendatud andmetega, kas kauba nimetus on üles tähendatud õieti ja kas kaup on raudteel veoks lubatav.

Kui veoks esildatud kaup kuulub kaupade liiki, milliste veoks on ette nähtud eritingimused, siis peab veendutama, kas need tingimused on täidetud.

9. Jaamaametnik, enne kauba veoks vastuvõtmist, peab veenduma, kas kaup oma omadustelt nõuab pakendit. Kui pakend on nõuetav, siis jaamaametnik kaubasaatja juuresolekul teeb kindlaks:

- a) kas pakend on küllalt kindel ja vastab tariifi, tolli, politsei ja teiste valitsusasutiste eeskirjadele;
- b) kas välispidiselt korras olevas pakendis on kaup juba rikutud või vigastatud (kaubakoha liigutamisel kuuludub klaasikölin või esemete veeremine);
- c) kas pakend on küllalt kindel, et selles olev kaup ei kahjustaks teisi kaupu ega osutuks inimestele ohtlikuks;
- d) kas pakend kaitseb kaupa varguste eest.

10. Kui kauba pakend ei vasta esitatud nõuetele, siis tuleb kas loobuda kauba vastuvõtust või nõuda, et saatja tõestab saatekirjas pakendi puudumist või puudulikkust.

11. Puudulikult pakitud kauba veoks vastuvõtmisest võib loobuda, kuigi saatja nõustub tõestama pakendi puudulikkust, kui on karta, et pakendi puudulikkus võib põhjustada kauba täielist või osalist kaotsiminekut, inimeste või veoabinõude kahjustamist.

12. Kui saatja keeldub märkuse tegemisest saatekirjal ja jaamaametniku äranägemise järgi võib kaupa siiski veoks vastu võtta, siis tuleb nimetatud saadetisele koostada akt pakendi seisukorra tõestuseks. Aktis peab täpselt kirjeldatama pakendi seisukorda (näiteks: kastilaudadel näha vanad naelaugud, lauad halvasti naelutatud, laud katki, laud sisse litsutud, kott rebitud, aukudega, lapitud, määrdunud, niiske jne.), et võimaldada õiglaselt rahuldada kaubaomaniku nõudmist raudtee vastu, samuti kaitsta raudtee huve.

13. Vigastatud kaupu võetakse veoks vastu vaid siis, kui saatejaama ametniku arvates kaubarike kauba teel olles ei suurene ja vigastatud kaup ei mõju kahjustavalt koosveetavatele teistele kaupadele ning kui saatja saatekirjas kauba vigastust kirjeldab ja seda tõestab oma allkirjaga.

14. Kui kaup vastavate määruste kohaselt peab olema varustatud tolliplommidega või -lukkudega, siis võib seda veoks vastu võtta, kui need plommid või lukud on olemas ja vigastamata. Samuti võib saatja plommidega, pitsatiga või lukuga varustatud kaubakohti vastu võtta vaid siis, kui need plommid, pitsatid ja lukud on terved.

15. Väike- ja osalt ka 5-tonniste saadetistena veoks esildatud kaubakohad saatja peab varustama oma märkide, kleebitest või lipatsitega või ka saaja aadressiga.

16. Kui pärast kauba võrdlemist saatekirjaga selgub, et kaupa võib veoks vastu võtta, siis kaalutakse kaup üle ja jaamaametnik teeb kaubakohtadele ka jaama märgid. Kui märkimine võib kahjustada pakendis olevat kaupa, siis kleebitakse pakendile kleebitest või seotakse külge vastavate märkidega lipatsid. Kaalu andmed ja kohtade märgid märgitakse saatekirjale ja pannakse tempel: „K a a l u t u d“.

Jaamamärkideks tarvitatakse saadetiste vastuvõtu järjekorranumbreid koos kohtade arvuga murdarvu näol — lugejana vastuvõtu järjekorranumber, nimetajana kohtade arv. Kohtade arvuta veetavaid kaupu ei varustata märkidega. Kohtade arvuta saadetised kaalutakse vagunikaalul, kui see on olemas.

17. Kaubasaatja kohustub kaubakohad kaalule tooma ja pärast kaalumist kaalult ära viima jaamaametniku poolt näidatud kohale.

Kaubakohtade asetamist kaalule tuleb teostada ettevaatlikult, et kaalud ei saaks rikunud ning kaalutavad esemed ei puutuks maha, mis ei võimalda õiget kaalumist.

18. Vagunikaalul kaalumisel talvisel ajal tuleb hoolitseda selle eest, et kaalusild, samuti vagunikatus ja pidurirõhud oleksid lumest ja jääst puhtaks puhitud. Kaalu andmete märkimisel peab tähendatama, kas vaguni taara on kaalutud vagunikaalul või võetud raampakult.

19. Vaguni kaalumisel peavad kaalutava vaguni sidurid olema lahti haagitud, nii et puhvrid ei tugeneks teise vaguni või veduri puhvritele.

20. Kahele kokkuhaagitud platvormile laetud koorma kaalumiseks asetatakse kaalule enne üks platvorm ja kaalutakse ära, siis asetatakse kaalusillale ja kaalutakse teine platvorm. Mõlema platvormi bruttokaalu summast mõlema plat-

vormi taara summat maha arvates, saadakse koorma netto-kaal.

21. Kohtade arvuta veoks äraantavad kaubad, kui lähtejaamas puudub vagunikaal, peavad üle kaalutama kauba teesihituses olevas esimeses jaamas, kus on olemas vagunikaal, ning kaalu andmed märgitama veodokumentidesse, tõestades neid kaaluja allkirjaga ja jaama templiga. Selleks otstarbeks lähtejaam märgib veodokumentides: „Vastu võetud raudtee poolt, kaalu kindlaks tegemata. Kaalu teeb kindlaks jaam“.

Kui kohtade arvuta kaubaveo piirkonnas puudub vagunikaal, siis lähtejaam arvutab koorma kaalu vagunisse laetava materjali ruum-meetri kaalu järgi, tehes veodokumentides märkuse: „Koorma kaal arvutatud kauba ruum-meetri kaalu järgi“.

Kaubasaajal on õigus nõuda väljastatava kauba ülekaalumist. Kauba ülekaalumist sihtjaam teostab nende abinõudega, mis temal on olemas. Samuti kaubasaajal on õigus nõuda kohtade arvuta veetava kauba alt vaguni taara ülekaalumist pärast kauba väljalaadimist, kui jaamas vagunikaal on olemas.

22. Pärast kauba kaalumist jaam täidab saatekirja, vastavalt tariifinõuetele, arvestab veo- ja muud maksud ja teeb maksusummade kokkuvõtte. Kui saadeti on lunamaksuga või ülesantud väärtusega, siis need summad peab kirjutatama sõnadega ja märgitama numbritega.

Kui kaubasaatja ei ole saatekirjas näidanud kauba teesihitust, siis teeb seda jaam, märkides teesihituse, mis osutub odavamaks.

23. Saatekiri koostatakse mitte suuremale hulgale kaubale, kui mahub ühte laiarööpmelise normaalvagunisse. Erandeid võib olla, kui ühe saadetisena veetakse pikamõdulisi või raskekaalulisi asju kahel või enam kokkuhaagitud platvormil, samuti ka juhtudel, kui tariifimääruste kohaselt lubatakse teostada vedusid gruppisaadetistena või marssruutrongidena.

24. Eraldi koostatakse saatekirjad:

- a) rutturiknevate kui ka lühendatud hoiutähtaegadega kaupadele ja kaupadele, mis rikkemata võivad seista kauemat aega;
- b) kaupadele, milliseid nende omaduse tõttu ei või vedada koos teiste kaupadega, kuigi need kuuluvad samale saatjale;
- c) kaupadele, milliste vedu teostatakse harilikus korras ja harilikel tingimusil, ja kaupadele, milliste vedu teostub erilisel tingimusil;
- d) kaupadele, mis alluvad tolli-, aktsiisi- või politseimäärustele.

25. Saatekiri saadetisele välisühenduses kirjutatakse konventsiooni kohaselt erilisel blanketil.

26. Veoleping loetakse sõlmituks kauba ja saatekirja vastuvõtmisega, milline aeg tõestatakse lähtejaama poolt saatekirjale kalendertempli panemisega.

Tõenduseks kauba vastuvõtmise üle antakse saatjale saatekirja duplikaat.

Kalendertempliga tembeldatakse ka saatekirjale lisatavad tunnistused.

27. Pärast saatekirja ja kauba vastuvõtmist ning duplikaadi väljastamist kuulub kaup raudtee korraldusse, ta on ühtlasi ka käsipandiks veoga ühenduses olevate maksude kindlustamiseks.

28. Raudteele veoks antud kauba kohta on käsutamisõigus:

- a) saadetiste suhtes, mis on määratud väljastamiseks teatavale isikule või firmale, kas saatjal või saajal, selle järgi, kumb esitab saatekirja duplikaadi;
- b) saadetiste suhtes, mis on määratud väljastamiseks duplikaadi ettenäitajale — duplikaadi omanikul.

Nimelise saadetise suhtes kaubasaatja kaotab kaubakäsitamise õiguse, kuigi tema käes on saatekirja duplikaat, ajast, mil saatekiri kaubasaajale kauba sihtjaamas kätte anti.

29. Kaubakäsitaja võib nõuda lähtejaama kaudu:

- a) kauba tagastamist lähtejaamas;
- b) kauba väljastamist vahejaamas, sihtjaamast kauge-
mal jaamas või kõrvalsihituses asetsevas jaamas;
- c) kauba väljastamist sihtjaamas saatekirjas näidatud saaja asemel kolmandale isikule.

Nõue antakse kirjalikult ühes saatekirja duplikaadiga, mis jääb allkirja vastu lähtejaama, kuni vastavast jaamast tuleb teade, et nõue täidetud ja saatekirjas tehtud tarviline parandus, või et nõudmust on võimatu täita. Tähendatud teate põhjal saatejaam teeb duplikaadile sellekohase märkuse ja tagastab selle omanikule allkirja vastu.

Ülaltähendatud nõudmuste puhul jaam talitab tariifis ettenähtud korras.

30. Kaubad, mis pärast vastuvõtmist kohe vagunisse ei laeta, asetatakse jaamaametniku juhatusel vastavasse laduruumi, pidades silmas kauba omadust ja väärtust, nimelt tuld-
kardetavad kaubad eraldi ja teistest kaupadest võimalikult eemale, toiduained eraldi haisevatest kaupadest ja vedelkaubad eraldi kuivadest kaupadest.

31. Kaupade laadimisel ja ühest kohast teise tõstmisel peab talitama ettevaatlikult ja hoolikalt, et vältida kauba kui ka pakendi rikkumist ja lõhkumist.

32. Lähtejaamas vastuvõetud kaup saadetakse sihtjaama ühes veodokumentidega.

Veodokumentideks on: saatekiri, teekiri ja vagunileht. Kitsarööpmelisel kirjutatakse vagunileht vaid neile saadetistele, mis on sihitatud välismaale.

Kui saatekirjale kuuluvad mingid lisadokumendid ja tunnistused, siis peab need saatekirjale kinnitama klambriga või muul viisil nii, et nad teel ei läheks kaduma.

33. Sisemaal kohalikus ühenduses teekiri kirjutatakse koos saatekirja, duplikaadi ja kontsuga kopeerimise teel.

Sisemaal raud- ja veeteede otseühenduses kirjutatakse veel üks teekiri eri blanketil.

Välisühenduses kirjutatakse teekirjad konventsioonides ettenähtud blanketil ja korras, kas iga tee jaoks eraldi või teatavas teulatuses.

34. Välismaale või välismaalt veetavate kaubasaadetiste veo- ja muude lisamaksude arvestamiseks kirjutatakse välja tarbekorral ka frankatuurarve.

Veo- ja muude maksude arvutamisel frankatuurarve abil tuleb talitada vastava välisühenduse otsetariifi määruste ja teenistuseeskirjade kohaselt.

35. Raudteel on õigus kontrollida saadetist sisuliselt, kaaluliselt ja hulgaliselt nii lähte-, vahe- kui ka sihtjaamas.

Saadetise kontrollimist teostatakse kahe tunnistaja, võimaluse korral ka politsei esindaja juuresolekul ja koostatakse selle üle kaubanduslik akt.

Kui järelevaatusel leitakse kaupu, mille õiget nimetust jaam ei suuda teha kindlaks, siis kutsutakse eksperdina kohale asjatundja isik.

Kui saaja soovib kaupa, mille valenimetuse kohta on lähte- või vahejaamas koostatud akt, uuesti järele vaadata, siis on jaamaülem kohustatud asjatundja osavõtul tegema kindlaks kauba õige nimetuse ja tõestama seda aktiga.

Kauba kontrollimise läbi tekkinud kulud nõutakse sisse kaubasaajalt.

36. Kui kauba ülekaalumisel ilmneb, et koorma kaal on suurem vaguni kandejõust, siis laetakse ülekaal maha ja koostatakse akt, millest ärakiri lisatakse juure veodokumentidele. Mahalaetud kaubaga talitatakse tariifimääruste kohaselt.

37. Veoks vastuvõetud kaubad saadetakse edasi vastuvõtmise järjekorras, välja arvatud: laibad, lõhke- ja tuldkartvad ained, elusloomad, linnud puurides, kastides või korvides,

elusloomad lahtiselt, riigi ja ühiskonna huvides veetavad kaubad, millised saadetakse edasi väljaspool järjekorda.

38. Veoks vastuvõetud kaubad laetakse vagunisse kas jaama või saatja tööjõuga, nagu seda näeb ette tariifimäärus. Kui laadimist teostab saatja, siis jaam peab andma selleks tarvilise arvu vaguneid. Kui jaamas olevaist vaguneist ei jatku kõikide kaupade jaoks, siis laetakse vagunisse eeskätt väljaspool järjekorda edasisaadetavad kaubad.

39. Laadimist korraldaja ametnik kohustub enne laadimise algust järele vaatama: kas

- a) vaguni perioodilise järelevaatuse tähtaeg pole möödunud;
- b) vaguniluugid on korras ja kindlalt suletavad;
- c) vaguniseinad, -põrand ja -katus on terved;
- d) vagunipõrand ja -seinad on puhtad ja vagun hästi tuulutatud;
- e) vagunipõrandas ja -seintes pole naelu või muid teravaid konkse, mis võiksid rikkuda kaupa või selle pakendit;
- f) vaguniuks on kindlalt suletav ning vagunis plommimist võimaldavad lingid on terved ja poldiga kinnistatud ukseraami külge;
- g) ukse riivpolt on terve ja kas see ukse sulgemisel käib vabalt vastavasse klambrisse.

Kõik vanad kleebised või kriidiga tehtud pealkirjad tulevad maha võtta.

Sellast järelevaatust peab teostatama eriti täpselt, kui vagunisse tuleb laadida kallihinnalisi kaupa.

40. Kaubaomaniku tööjõuga laadimiseks tarvisminevad abinõud annab ja toimetab kohale ja koristab ära kaubaomanik. Kui kaubaomaniku käsutuses olev vagun laadimise juures rikutakse, siis tasub paranduskulud, mis tehnilise aktiga kindlaks tehtud, kaubaomanik.

41. Kui laadimist teostab kaubasaatja, siis ta märgib saatekirjale vaguni numbri ja kandejõu. Jaamaametnik märgib kalendertemplita saatekirja vastavas lahtris vaguni laadimise alla andmise ja laadimise lõpetamise ajad.

42. Kaupade laadimisel laadimist korraldaja ametnik peab jälgima:

- a) et laadimine teostuks määrustekohaselt, nii et koorem lasuks ühtlaselt vagunitelgedel;
- b) et laetav kaup ei ulatuks väljaspoole lubatavat koorma piirjoont;

- c) et ühte vagunisse ei laetaks haisevaid või märgi kaupu koos teiste kaupadega, millised selle läbi võivad rikkuda;
- d) et laadimise juures ei rikutaks kaupa või selle pakendit.

Kui kaubakoha pakendil on pealkirjad: „ettevaatlikult“, „tuld kardetav“, „pealpool“ jne., siis tuleb laadimise juures täita pealkirjadega väljendatud nõudmisi.

Suuremad ja raskemad kaubakohad laetakse alla, kergemad ja väiksemad nende peale, nii et nad vaguni liikumisel ja tõugetel ümber ei kukuks.

Klaaspuudelid korvides seotakse nõoriga vaguniseina sisse püsivalt löödud naelte külge, et vältida nende ümberkukkumist.

Korvidesse või võredesse pakitud sööbiva vedelikega pudeleid peab kandma ettevaatlikult sangapidi, et vältida õnnetusjuhtumeid kandjatega. On keelatud neid pudeleid käruga vedada, kuna need vedades võivad põruda katki.

Tünne ja vaate kuiva kaubaga võib laadida ka otseti, tarbekorral ka mitmes kihis. Vaadid vedelainetega laetakse külti ühte kihti, asetades need pikuti, s. o. otstega vaguni otsaseina poole, ja punnid ülespoole. Vaadid kiilutakse mõlemast küljest puust talvadega, viimaseid vagunipõranda külge naelutades.

Vedelikega täidetud vaatide laadimisel kahte kihti peavad alumised vaadid puukiiludega püsivalt kohale kiilutama, et nad rongi liikumisel paigast ei nihkuks; teine kiht laetakse alumiste vaatide vahekohtadele, või tehakse alumise kihi peale tugevatest plankudest vahekiht ning laetakse ja kinnistatakse teine kiht vaate tehtud vahekihile, samuti kui alumises kihis vaadid vagunipõrandale.

Kastid kanamunadega laetakse mitmesse kihti üksteise ligi, kaaned ülespoole. Munakastide peale ei tohi laadida teisi raskemaid asju.

Kastid tahvelklaasiga laetakse vagunipõrandale serviti, kinnistades neid selles seisandis, et nad ümber ei kukuks.

43. Rongi algjaamas, samuti ka suurema tööga sõlm- ja vahejaamades, moodustatakse veoks vastuvõetud väikesaadestitest kas otsevagunid, kui saadetisi on rohkem ühte sihtjaama, või piirkonna-vagunid kaupade kogumiseks vastava tee piirkonna vahejaamades.

Piirkonna-vagunisse laetakse kaubad kaubajaotaja juuresolekul ja kaasabil, koondades need iga jaama ja saadetise järgi, et hõlbustada väljalaadimist ja kaubakohtade ülelugemist. Kaugemasse jaama sihitatud kaubad laetakse vaguni otsesse, lähematesse jaamadesse — vaguni keskele ja -uste lige-

male. Laadimise lõpetades plommitakse vagun jaama plommiga ja lukustatakse kaubajaotaja lukkudega.

Väikesaadetiste laadimisel tulevad vaguni maht ja kandejõud ära kasutada võimalikult täiel määral.

44. Väikesaadetistega laetud vagunis uksekingid seotakse põletatud traadiga ja plommitakse jaama plommidega. Kui põletispuudega, propsidega, põlevkiviga ja teiste vähema väärtusega kuhikaupadega laetud vagunite uksekingid seotakse traadiga, siis plommimine ei ole sunduslik.

Ei ole lubatud lukustada vagunit eraisiku lukkudega, välja arvatud juhud, kui vagunit saadab saatur. Lisaks raudtee plommidele, saatja võib vagunile panna ka oma plomme.

45. Plomminöör peab olema ühtlane ja vastupidav, ilma sõlmedeta. Plomm pigistatakse kokku plommitangidega, nii et nööriotsad jääksid plommist välja vähemalt 50 mm. Plommitangidega kokkulitsutud plommil peavad olema järgmised jäljendid: plommija jaama ja tee nimetused, plommimise päev, kuu ja aasta — numbrites ja kontrollmärgid.

Ühele vagunile pandud plommid peavad kandma ühtlasi jäljendeid, millised ei tohi korduda teiste vagunite plommidel.

Jaamades, kus laetud vaguneile koostatakse vagunilehed, tarvitatakse kontrollmärkideks literat ja järjekorranumbreid (A001, A002 jne.).

Jaamades, kus vagunilehti välja ei kirjutata, tarvitatakse kontrollnumbriteks vaguni kolme viimast numbrit (vag. Nr. 3125 — 125 jne.).

Laadimist korraldaja ametnik peab jälgima, et laetud vagunid pärast laadimise lõpetamist viivitamata ja korralikult plommitaks.

46. Plommitangid hoitakse lukustatud ruumis; neid antakse jaamateenijale (plommijale) välja vaid vagunite plommimiseks. Jaamakorraldaja või -ametnik, kelle hoole ja vastutuse all plommitangid hoitakse, peab valvama, et plommitangid pärast vagunite plommimist viivitamata tagasi toodaks ja asetataks nende hoiukohta.

Plommitangide rikete puhul jaamaülem peab nõudma E.-ametit tagavaratange, milliste saamisel saadab rikunud tangid parandusele.

47. Vagunileht koostatakse laiarööpmelisel iga laetud vagunile, kitsarööpmelisel vaid neile vaguneile, millistesse laetud kaup on otseveodokumentide järgi sihitatud välismaale. Vagunileht täidetakse nõutud andmetega, kusjuures muude andmete hulgas sinna märgitakse vagunil olevate plommide märgid. Kui vagun on laetud kohtade arvuta saadetisega, siis,

kui kaup on kaalutud vagunikaalul, märgitakse vagunilehel ka bruttokaal, taara ja nettokaal.

Väikesaadetistega laetud vagunile kirjutatakse välja üks vagunileht, kuhu märgitakse kõik saadetised sihtjaamade järjekorras. Vahejaamades mahalaetud saadetised kriipsutatakse maha, kuna pealelaetud saadetised märgitakse samale lehele; ruumpuudusel kirjutatakse välja uus vagunileht.

Kui kohtade arvuta kaup on vastu võetud selle kaalu kindlaks määramata, siis märgitakse vagunilehele jaama nimetus, kus saadeti peab vagunikaalul üle kaalutama.

Vaguni ümberlaadimise puhul kirjutatakse välja uus vagunileht, kuna esialgne vagunileht lisatakse ümberlaadimise kohta koostatud akti juure.

48. Veoks vastuvõetud kaup ühes veodokumentidega antakse rongijuhile või kaubajaotajale allkirja vastu jaotuslehe kontsul. Jaotusleht kirjutatakse kopeerimisteel kahes eksemplaris, märkides sinna veodokumendid sihtjaamade järjekorras. Kui saadeti peab läbima mõnd üleandajaama, siis märgitakse sihtjaama lahtris ka üleandajaam. Jaotusleht kirjutatakse alla tema koostaja ametniku poolt. Jaotuslehed nummerdatakse järjekorras, alates eelarve-aasta 1-st päevast Nr. 1-st.

49. Rongis olevad kaubad on rongiteenijate valve ja vastutuse all kuni nende üleandmiseni sihtjaamas jaamaametnikule allkirja vastu jaotuslehel.

Rongi seisakul jaamades, kui ka teel jaamade vahel, rongiteenijad kohustuvad hoolsalt valvama, et ei juhtuks rongis oleva kauba vargusi.

50. Kui laetud vagun vigastuse tõttu või muul põhjusel mõnes vahejaamas rongist maha haagitakse, siis antakse seal jaamaametnikule üle vaguni juure kuuluvad veodokumendid. Vaguni mahahaake põhjus märgitakse vagunilehele, kinnitades seda ametniku allkirjaga ja jaama templiga.

Kui vaguni mahahaake põhjuseks oli vaguni vigastus, siis peab hoolitsetama, et vagun saaks kiiremas korras parandatud, vastasel korral aga tuleb kaup ümber laadida ja esimesel võimalusel edasi saata.

Kui ümberlaadimist vajav vagun on tolliplommide või -lukkudega, siis tuleb välja kutsuda tolliametnik, tema asukoha jaamaülema kaudu. Väljakutse-telegrammis näidatakse vaguni ja tollilukkude numbrid ning kauba lähte- ja sihtjaama nimetused.

51. Laetud vaguni mahahaakimisel rongist jaamaametnik peab vaatama, kas plommid on terved ja kas vagun välispidiselt (seinad, katus) terve, ning alles siis kirjutab jaotuslehele alla kauba ja dokumentide vastuvõtmise üle.

Kui vagunil puudub plomm või on see vigastatud, siis tuleb vagun rongijuhi juuresolekul avada ja vagunis olevat kaupa võrrelda veodokumentidega. Kui selgub, et kaup või pakend on rikutud või puudub osa kaupa, siis tehakse jaotuslehes ja vagunilehes vastav märkus, kuna kauba tõeline seisukord tehakse kindlaks kaubandusliku aktiga.

Väikesaadetised kogukaubavagunist kui ka kohtade arvuga kaubad lahtisel veerevkoosseadel võetakse vastu kohtade arvu ülelugemisega ja pakendi järelevaatusega, tarbekorral ka kaalu kindlakstegemisega.

Tühjade vagunite mahahaakimisel rongist tuleb vaadata järele, kas vagunid on välispidiselt terved. Vagunite vigastuste ilmumise juhul tehakse märkus rongiõlitaja ja rongijuhi raportis ja koostatakse iga vigastatud vagunile tehniline akt.

52. Mahahaagitud vagunite numbrid märgitakse vagunite registreerimise raamatusse. Laetud vagunite peale saadud veodokumendid tembeldatakse saabumise päeva kalendertempliga, märkides ka saabumise kellaaja. Vagunilehel pannakse tempel tekstist vabale kohale.

Veodokumendid registreeritakse aruannetes jaama arvepidamise määruuses ettenähtud korras.

53. Enne vaguni väljalaadimisele asumist tuleb vagun välispidiselt, samuti vagunil olevad plommid, üle vaadata. Kui ilmneb vagunikere välispidine rike, plommide vigastus või puudumine, siis tuleb kutsuda kohale kaks tunnistajat ja nende juuresolekul avada vagun. Kui vagun välispidiselt on terve ja plommid korralikud, kuid vagunit avades kauba juures leidub vigastusi või kuritarvituse jälgi, kutsutakse samuti kohale kaks tunnistajat ja tehakse kindlaks kauba seisukord, tõestades seda kaubandusliku aktiga. Kuritarvituse jälgimiseks saadetakse aktist ärakiri politsei esindajale, paludes alustada juurdlust. Plommid võetakse vagunilt maha mitte enne, kui väljalaadimise alates. Plommide mahavõtmisel lõigatakse plomminöör läbi, nii et mõlemad otsad jääksid ühepikkuseks, võimaldades plomme aktile juure lisada.

54. Kaupade väljalaadimist toimib jaam või kaubasaaja. Kui väljalaetava kauba puudujäägi või rikke tõestuseks on tarvis koostada akt, siis peab see koostatama samal päeval, mil avati vagun.

Väljalaadimist teostatakse veodokumentide järgi, pidades sealjuures silmas järgmist:

- a) väljalaetud kaubakohtade arv peab vastama veodokumendis tähendatud kohtade arvule. Liigsed või puuduvad kohad, kaaluvahed, kauba- ja pakendirikked ja märkide erinevused märgitakse vagunilehele;

- b) iga koha pakend tuleb hoolsasti üle vaadata, numbreid ja märke võrrelda dokumentides tähendatud märkidega, vigastatud pakendiga kohad ettevaatlikult välja tõsta ja hoolitseda, et kaup sealjuures rohkem ei rikneks ega läheks kaduma;
- c) kallihinnaliste kaupade väljalaadimisel peab pöörama tähelepanu kaalu täpsusele ja pakendi korralikkusele; kaubakohad, milliste kaalu täpsuse kohta tekib kahtlus või milliste pakend rikutud, või millel erinevad märgid, peavad üle kaalutama jaamaülema, kahe tunnistaja ja võimaluse korral ka politsei esindaja juuresolekul, seda aktiga tõestades.
- d) kergestimurduvate asjade, nagu peeglid, klaas, klaasnõud, mööbel jne., väljalaadimisel tuleb talitada ettevaatlikult, et vältida nende lõhkumist;
- e) kui kaup saabus lähte- või vahejaamas koostatud akti ära kirja juures, või on saatekirjas saatja märkus kauba või pakendi vigastuse või puudumise üle, siis tuleb kaup üle vaadata, kaaluda, võrrelda akti ära kirjaga või saatekirjas tehtud märkusega ja teha kindlaks kauba tõeline seisukord;
- f) kui väljalaadimisel leitakse mõned märkimata kaubakohad ja kui on kindlaks tehtud, missuguse saadetise juure need kuuluvad, siis tulevad need ära märkida;
- g) pikamõõduliste asjade väljalaadimisel, kui saatekirjas pole näidatud asjade pikkus ja nende veoks kasutatud platvormide kandejõud, tuleb koostada akt asjade pikkuse ja platvormide kandejõu tõestamiseks, et võimaldada veomaksude õiget takseerimist.

Pärast kaupade väljalaadimist ametnik märgib vagunilehel konventsioontempliga väljalaadimise aja; vagunilehele pandud templi jäljendi järgi märgitakse väljalaadimise ajad ka saate- ja teekirjadele.

55. Raudtee töøjõuga väljalaetavad kaubad tulevad võimalustmööda kohe välja laadida, et vaguneid kaupade alt vabastada, organiseerides tarbekorral laadimistöid mitme vahetusega, et vältida jaama ummistust väljalaadimise all olevate vagunitega. Neil juhtudel jaam peab talitama Raudteevalituse korralduste kohaselt.

56. Kaup loetakse saabunuks vaguni andmise ajast laadimiskohale.

Jaamades, kus ei ole manöövrivedurit, antakse vagunid väljalaadimiskohale rongi veduriga.

Jaamades, kus töötavad manöövrivedurid, peavad vagunid ette antama 6 tunni jooksul, arvates nende saabumise ajast.

Tallinnas ja Ülemistel peavad vagunid ette antama 12 tunni jooksul pärast nende saabumist. Tartus Sadama teeharule antakse vagunid ette öö jooksul.

Kui vaguneid ültähendatud aja jooksul väljalaadimiskohale ette ei anta, siis peab teekirja pöördel kirjeldatama viivituse põhjust.

Põhjendamata viivituse eest vastutab süüdlane ametnik.

Laetud vagunid, milliste tühjendamist tariifimääruste kohaselt peab teostama kaubasaaja, antakse peale nende saabumist ültähendatud aja jooksul laadimiskohale, märkides teekirjades täpselt vagunite etteandmise ajad.

Väljalaadimiskohale etteantud vaguneid ei või avada ega väljalaadimist alustada enne, kui veoarved on õiendatud ja saatekiri kaubasaajale kätte antud. Kui vagun pärast veo- ja teiste maksude õiendamist väljalaadimise all kauem kinni peetakse, kui see tariifimäärustes ette nähtud, siis nõutakse kaubasaajalt täiendavalt vaguni seisumaksu lisamaksude kviitungi järgi, tähendades kviitungile saatekirja ja vaguni numbrid. Sel juhul lisamaksu kviitungi number ja rahasumma märgitakse teekirjale. Enne vaguni seisumaksu täielikku tasumist ei või lubada välja vedada viimast osa kaupa jaamast.

57. Jaama tööjõuga väljalaetud kaubad asetatakse kaubaita või selleks määratud hoiukohta, nii et nende alalhoid oleks kindlustatud ja nad oleksid väljastamisel või kontrollimisel hõlpsasti kättesaadavad.

Kaubad, mis võivad kahjustada teisi kaupu, asetatakse eraldasse ruumi või eraldasse paika samas ruumis.

58. Suuremates jaamades peetakse kaupade väljalaadimise raamatut, kuhu märgitakse järjekorras kõik väljalaetud saadetised, tähendades ära, kas väljalaadimist teostati jaama või kaubaomaniku tööjõuga.

Kaubasaaja poolt väljalaetavatel saadetistel märgitakse väljalaadimise raamatusse ka vaguni etteandmise ja tühjaksaamise ajad.

Saadetise väljastamisel märgitakse samas raamatus väljastamise kuupäev. Järelikult, väljastamise kuupäeva märketa saadetised loetakse laosolevaiks. Väljalaadimise raamatus märgitakse ka kõik ilmnunud puudused, kohtade puudumised ja liigsed kohad.

59. Vagunite andmisel kaubaveotariifis ettenähtud haruteedele jaamaametnik märgib „Vagunite haruteele andmise raamatusse“ vagunite numbrid ja etteandmise aja ning muud andmed raamatu lahtrite kohaselt. Tühjade vagunite andmisel märgitakse vaid vagunite numbrid ja etteandmise aeg, kuna teised lahtrid täidetakse peale saatekirja esitamist. Samas

korras märgitakse andmed ka vagunite haruteelt äratoomise kohta. Vagunite etteandmise raamatusse märgitakse ka kõik vagunite vigastused, mis ilmnesid vaguni andmisel haruteele või selle äratoomisel haruteelt.

Vagunid antakse haruteele harutee omaniku või tema voliniku allkirja vastu, ja haruteelt tagasi raudteametniku allkirja vastu.

Vagunite laadimise lõpetamisest harutee omanik teatab jaamale sellekohasel blanketil.

60. Korraldus- või sõlmjaamades väikesaadetised laetakse kauba teesihituse kohaselt ühest vagunist teise, moodustades otse- või piirkonna kogukaubavaguneid. Ümberlaetavad saadetised jaamaametnik märgib eraldi selleks määratud „Kaupade ümberlaadimise raamatusse“.

Selleks raamatuks võib kasutada ka „Kaupade väljaladimise raamatut“.

61. Kui kaubaomanik soovib saada teateid kauba saabumise üle, esildades sealjuures saatekirja duplikaadi, siis jaamaametnik on kohustatud täitma kaubaomaniku nõuet; kui kaup pole saabunud, siis jaamaametnik märgib saatekirja duplikaadile: „Kaup pole saabunud“, kinnitades seda jaama kalendertempliga (konventsioontempliga). Seda nõuet peab jaam täitma ka siis, kui kaubaomanik nõuab teateid kirja, telefoni või telegraafi teel, tasudes ette posti- või telegraafikulud.

Nimeliste saadetiste saabumise teadete nõudmisel jaam kohustub hoolega vaatama järele jaamas olevate saadetiste veodokumentid, et mitte anda ekslikke teateid.

Jaam peab, võimaluse piires, kaubaomanikule teatama saadetise saabumisest, kuigi saatja seda saatekirjas pole märkinud.

Kui esildatud duplikaadist on näha, et saadetise kohaletoimetamise tähtaeg on möödunud, kaup aga pole veel saabunud, siis jaam peab tegema järelepärimise lähte- ja sõlmjaamadele telegraafi või telefoni teel ja saadud vastuste kohaselt jätkama kauba otsimist.

62. Kui saatekirjas on kaubasaatja märkus: „Kauba saabumisest saajale teatada“, siis sihtjaam peab seda nõuet täitma võimalikult kauba saabumise päeval, hiljemalt aga järgmisel päeval kuni kella 10-ni.

Teates tuleb märkida saadetise väljaostmiseks kuuluv summa, vähemalt umbkaudselt. Teate kättetoimetamise kulu märgitakse saatekirja ja nõutakse sisse kauba väljastamisel kaubasaajalt. Kui teade ülaltähendatud aja jooksul jääb saajale saatmata, siis ei või saajalt nõuda vaguni seisumaksu ja kauba hoiumaksu nende päevade eest, mille võrra teatamine on

hilinenud. Kui sihtjaam mingil põhjusel ei saa täita kauba-
saatja nõuet teatamise suhtes, siis ta kohustub sellest teatama
lähtejaama kaudu saatjale ja vabaneb vastutusest kaubasaatja
nõudmise täitmatajätmise eest.

Teate kättevijale makstakse tasu jaamakassast, kuna
allkiri raha saamise üle saadetakse ühes kuuaruandega Tariifi-
ja kontrolltoimkonda.

63. Veetav kaup on käsipandiks, et kõik veoga ühenduses
olevad maksud saaksid kaubaomaniku poolt tasutud.

Raudtee on kohustatud andma kaupu välja jaama kau-
banduslikeks toiminguks lahtioleku ajal, kohe pärast veoga
seotud maksude õiendamist. Kaup antakse välja: a) nimelise
saadetise järgi isikule, kelle nimele kaup adresseeritud, või tema
volinikule, pärast isikutõestamist; b) nimeta saadetiste järgi —
saatekirja duplikaadi ettenäitajale.

Nimelise saadetise vastuvõtmise ja raudteele kuuluvate
maksude maksmise üle kaubasaaja annab allkirja saadetise
teekirjal. Nimeta saadetise kättesaamise ja selle veo eest ta-
sumaksmise üle kaubasaaja annab oma allkirja saatekirja
duplikaadil, märkides seal ka makstud summa ning kas ta
kauba vastu võtab ja arved õiendab enese või kellegi teise ni-
mel; viimasel juhul märgitakse duplikaadile ka isiku või asu-
tise nimi, kelle käsutusel allakirjutaja teotseb. Need andmed
jaam märgib ka saatekirjas.

Ühes kaubaga antakse saajale välja ka kauba saatekiri,
kusjuures võetakse ära nimeta saatekirja duplikaat. Saatekir-
jas märgitakse kõik kaubasaajalt sissenõutud maksusummad
ning isiku nimi, kellele kaup väljastatud, kinnitades need and-
med jaamaametniku allkirjaga ja kalendertempliga.

Kui saatekirjal olid kaasas tolli-, politsei-, aktsiisi- või
teiste administratiivasutiste tunnistused, siis tembeldatakse
need kalendertempliga ja antakse ühes saatekirjaga kauba-
saajale.

Kui saatekiri on teel kaotsi läinud ja kaup saabus aktiga
saatekirja kadumise üle, siis antakse kaubasaajale saatekirja
asemel ärakiri teekirjast saatekirja blanketil, millel tähenda-
takse, et see asendab kaotsiläinud saatekirja.

64. Kaubasaaja poolt esildatud saatekirja duplikaat peab
põhjalikult läbi vaatama, et teha kindlaks, kas ta vastab saa-
tekirjale. Kui duplikaat erineb saatekirjast, siis tuleb lähte-
jaamalt telegrammiga nõuda selgitust. Kui saadud selgituste
põhjal selgub, et esildatud duplikaat oli lähtejaama poolt välja
antud, siis teha vastavad parandused. Erilist rõhku tuleb
panna rahasummadele.

Lahkandmete ilmnemisel tuleb pidada silmas, et algepinguna kaubaomaniku ja raudtee vahel esineb saatekiri.

Saatekirjas tehtud märkmed kaalu ja aktide koostamise üle märgitakse ka duplikaadile.

Duplikaadil ei tohi olla väljakaapeid, tõestamata parandusi ega juurekirjutisi. Tehtud parandused peavad olema tõestatud ametniku allkirjaga ja jaama templiga.

Kui esildatud duplikaat annab põhjust kahtlustamiseks kuritarvituses, siis peab sellest teatatama jaamaülemale, kes asja lahendamiseks tarbekorral nõuab politseiprotokoll koostamist, samal ajal tehes telegraafilise (telefonilise) järelepärimise lähtejaamale. Järelepärimises peab teatatama duplikaadi kahtlaseks pidamise põhjused ja kelle poolt duplikaat ette näidati, adresseerides järelepärimise ära kirja Kaubandustoimkonnale. Kui pärast seda arusaamatus lahendati, siis jaamaülem teatab sellest Kaubandustoimkonnale.

Ülaltähendatud kahtlustuse korral tuleb talitada ettevaatlikult ja teadlikult, et mitte asjata teha takistusi kauba väljastamiseks.

Kaubasaaja, makstes kõik saatekirja järgi nõutavad maksud, kirjutab duplikaadile makstud summa sõnadega ja annab oma allkirja, et ta kauba ühes saatekirjaga on kätte saanud, tähendades sealsamas oma aadressi; kui kaup kuulub teisele isikule või asutisele, siis kaubasaaja peab tähendama, kellele kaup kuulub. Duplikaadile kirjutab alla ka jaamaametnik, tõestades kauba väljastamist kalendertempliga.

65. Nimelised saadetised väljastatakse sihtjaamas isikule, kellele need adresseeritud, või tema volinikule, kusjuures ei nõuta duplikaadi ettenäitamist.

Nimelise saadetise saaja kirjutab kauba kättesaamise ja veoarvete õiendamise üle alla teekirjal; kui aga kaubasaaja esildab duplikaadi, siis võetakse temalt allkiri duplikaadil, mille lisatakse juure teekirjale.

Volikirja järgi kaubasaamisel märgitakse saaja allkirja juure ka volikirja number. Ühekorraline volikiri lisatakse juure teekirjale või duplikaadile, pikaajaline volikiri jääb voliniku kätte, kuna selle ära kiritakse jaamas, kus nad, peale tarviduse möödumist, antakse jaama arhiivi.

Kaubakäsutaja õigused veolepingu suhtes.

66. Raudteede seaduse §§ 34 ja 63 põhjal on kaubakäsitamise õigus veolepingu kestvuse ajal:

- a) nimelise saadetise suhtes kaubasaajal või -saatjal, kumb neist esitab saatekirja duplikaadi (pag. kaub. kviit.);

b) nimeta saadetise suhtes — duplikaadi (pag. kaub. kviit.) ettenäitajal.

Kaubakäsutajal on õigus veolepingut muuta, kaubaveo-tariifis ettenähtud korras. Selleks ta peab lähtejaamale esilda-ma kirjaliku avaldise koos saatekirja duplikaadiga. Jaama-ülem, avaldist vastu võttes, peab veenduma, kas kaubakäsu-taja nõudmus on lubatav ja teostatav; jaataval korral jätab ta saatek. duplikaadi oma hoiule, andes vastu sellekohase all-kirja, kuna avaldise saadab esimese postiga ametkorrespon-dentsiga jaamale, kus nõutakse kauba kinnipidamist; kirja-ümbrikul tehakse märkus: „Dokumendid“.

Kui kaubakäsutaja nõuab, et tema korraldus saaks edasi antud telegraafi teel, siis jaamaülem koostab telegrammi oma allkirjaga ja annab selle edasi kaubakäsutaja kulul. Telegram-mi põhjal peetakse saadetis kinni, kuni saabub kaubakäsutaja kirjalik nõudmus. Kui viimane ei saabu esimese postiga, ar-vates telegrammi andmise ajast, siis jaam peab lähtejaamalt nõudma avaldise saatmist kiiremas korras.

Kui nõutakse kinnipeetud kauba saatmist teise jaama, siis, kui kauba väärtus ei kata saatmisega seotud kulusid, peab kaubakäsutajalt nõudma veo- ja muude kulude tasumist. Kau-basaatmiseks koostatakse uued veodokumendid, millistest saate-ja teekiri koos esialgse saatekirjaga saadetakse ühes kaubaga uude sihtjaama. Uues saatekirjas märgitakse ka saatekirja hind (5 senti), kaubasaajalt sissenõudmiseks. Esialgne teekiri esitatakse väljaantud kaupade aruande juures Tariifi- ja kont-rolltoimkonda, tehes aruande maksude lahtris märkuse: „Kaup ümber adresseeritud saatekirja Nr..... järgi jaama.“

Kaubakäsutaja korralduse täitmisest või mittetäitmisest jaam teatab viivitamata esialgse lähtejaama ülemale, kes teeb vastava märkuse tema hoiul olevale duplikaadile ja annab selle tagasi tema omanikule, viimaselt ennem antud allkirja ära võttes. Saadetise uude sihtjaama saatmise puhul märgitakse esialgse saatekirja duplikaadile: „Kaubakäsutaja korraldusel kaup saadetud jaama kiiruse saatekirja (lähte- ja sihtjaam)

..... Nr..... järele“.

(Allkiri ja jaama tempel).

Uue saatekirja duplikaadi kauba ümberadresseerija jaam saadab tähtblankettide lattu, kust äratarvitatud saatekirja blanketi asemele saadetakse uus.

Kaupade ümberadresseerimiste juhtudel raudteest olene-vail põhjusil, saatekirja blanketi hinda saatekirja ei märgita.

Uues sihtjaamas kaup väljastatakse: nimelise saatekirja järgi allkirja vastu teekirjal, nimeta saatekirja järgi — all-kirja vastu esialgse saatekirja duplikaadil.

Mõlemad saatekirjad antakse kaubasaajale kauba väljastamisel.

Kaupade väljastamine nimeta duplikaadi kaotsimineku puhul.

67. Nimeta duplikaadi kaotsimineku puhul teostatakse kauba väljastamine kaubaveotariifi määrustes ettenähtud korra järgi.

Nimeta duplikaadi kaotaja teatab sihtjaama ülemale kirjalikult sellekohase vormi järgi, näidates avaldises duplikaadis sisalduvad andmed, paludes kaup väljastada duplikaadi ettenäitamisetä ning lubades võtta vastutuse tagajärgede eest endale. Avaldises näidatakse tarbekorral ka kautsjonina sisemakstud summa.

Avaldise vastuvõtmise kohta antakse sellekohane tunnistus. Avaldise võib anda ka lähte- või mõnele teisele jaamale, kuid sel juhul tuleb tasuda kulud avaldise saatmiseks kauba sihtjaama.

Sihtjaam, saades avaldise duplikaadi kaotsimineku kohta, teatab sellest lähtejaama kaudu kaubasaatjale, ja juhul, kui saatja oli saatekirjas märkinud oma korralduse teatud isikule teatada saadetise kohalejõudmisest, saadetakse sellele isikule teade duplikaadi kaotsimineku üle. Avaldise põhjal sihtjaam seab kokku kuulutuse, mille teisendi saadab lähtejaamale. Kuulutused pannakse nii siht- kui lähtejaamas üles nähtavale kohale. Kuulutus peab olema üleval kuni saadetise väljastamiseni.

Kümne päeva möödumisel kuulutuse väljapanemisest, kuid mitte enne 14 p. möödumist kauba saabumisest, antakse kaup isikule, kes avaldise esitanud. Kauba ja saatekirja vastuvõtmise üle saaja annab oma allkirja teekirjal.

Lühendatud hoiutähtajaga kaupu võib väljastada ka enne 14 p. möödumist, kuid mitte enne tariifimäärustes ettenähtud hoiutähtaja möödumist. Kauba väljastamisel võib võtta saajalt kautsjoni kauba väärtusele vastavas suuruses. Kautsjon makstakse tagasi 14 p. möödumisel, arvates saadetise saabumise ajast.

Jaam võib kaupu välja anda ka enne tähtaega, kindlustades end oma äranägemise järgi.

Avaldise põhjal kaupa ei väljastata juhul:

a) kui kadunuks kuulutatud duplikaat kellegi teise isiku poolt näidatakse ette või b) kui sama duplikaadi kaotsimineku kohta esildatakse avaldis ka mõne teise isiku poolt. Esimesel juhul (a) antakse kaup välja duplikaadi ettenäitajale; kuid enne peab viimane andma kirjaliku nõudmuse, näidates ära

oma elukoha, ja kui ta kauba vastu võtab mitte omale, vaid teisele isikule, siis — kellele.

Teisel juhul (b) jäetakse kaup väljastamata kuni omandusõiguse kindlakstegemiseni kohtu teel. Sel juhul jaam ei ole kohustatud kaupa hoidma üle ettenähtud tähtaja.

Kui kadunuks kuulutatud duplikaat pärast kauba väljastamist kellegi poolt esildatakse jaamale, siis jaam ei anna seda selle esildajale tagasi, loeb selle maksvusetuks ja koostab asja kohta akti vaba vormi järgi, millest duplikaadi esildajale tema nõudmisel antakse ärakiri.

J ä r e l e s a a d e t i s e d .

68. Kaupade laadimisel lähtejaamas, samuti ümberlaadimisel vahejaamas, peab hoolitsetama, et ühe saatekirja järgi veoks vastuvõetud kaup saaks laetud ühte vagunisse. Erandid on lubatud ümberlaadimisel k/r. — l/r. teele või vastupidi, kus ühte l/r. vagunisse mahutatud kaup veetakse enam kui ühes k/r. vagunis.

Kui ilmneb, et osa algsaadetisest on maha jäänud, siis tuleb mahajäänud kaup uue saadetisena saata sihtjaama ülema nimele, tähendades veodokumentides, et saadetav kaup kuulub saadetise nr. juure. Samas korras saadetakse kauba ülejäägid, mis juhtumisi võivad tekkida kaupade ümberlaadimisel või ühe saatekirja järgi mitme vaguni veo puhul mõne vaguni järelesaatmisel.

V a l e s i h i t u s e s v e e t u d k a u p .

69. Kui kaup ühes veodokumentidega on sihtjaamast mööda veetud või õigest sihitusest kõrvale sattunud, siis peetakse kaup ühes veodokumentidega kinni, tehes jaotuslehele vastava märkuse ja koostades akti blanketil nimek. Nr. 289, mis esildatakse Kaubandustoimkonda, kuna üks ärakiri lisatakse veodokumentide juure ja teine jääb jaama.

Sihitusest kõrvalekaldunud saadetisele koostatakse uued veodokumendid vaid selle jaamani, kust saadetis oma esialgsete veodokumentide järele võib sattuda õigesse sihitusse. Esialgsed veodokumendid lisatakse juure uutele veodokumentidele. Uutes veodokumentides märgitakse, missuguse saadetise juure kaup kuulub.

Sihtjaamast möödaveetud või valesihitusse sattunud kauba veomaksu valesiveetud tee ulatuses kaubasaajalt sisse ei nõuta.

Rahvusvahelises ühenduses talitada vastava ühenduse teenistuseeskirjade kohaselt.

Liigsed kaubakohad.

70. Liigsete kaupade ilmnemisel koostatakse kaubanduslik akt, talitades seejuures järgmiselt:

- a) kui kaubakohtadel olevate märkide järele võib otsustada, kuhu jaama need kuuluvad, siis, peale kaubandusliku akti koostamist, tuleb teha järelepärimine lähte- ja sihtjaamadele kauba päritolu kindlakstelemiseks. Saadud selgituste põhjal koostatakse veodokumendid ja saadetakse kaup määratud jaama. Veodokumentides märgitakse, missuguse algsaadetise juure kaup kuulub, ja lisatakse juure ära kiri kaubanduslikust aktist;
- b) kui kaup saabus veodokumentideta, viimased kas kaduma läinud või kuskile maha jäänud, siis tuleb anda otsimise-telegramm jaamadele teepiirkonnas, kus dokumendid võisid minna kaduma. Jaam, kust otsitavad dokumendid leitakse, saadab need esimese postiga sihtjaama, teatades sellest telegrammiga. Kui 12 tunni jooksul, arvates otsimise-telegrammi andmise ajast, dokumentide leidmise kohta pole saadud teateid, nõutakse lähtejaamalt dokumentide ära kirju;
- c) kui kauba ja veodokumentide võrdlusel ilmnevad erinevad andmed kauba nimetuses, kaalus, märkides j.n.e., siis tuleb nõuda lähtejaamalt selgitust; kuni selgituse saamiseni kauba väljastamine edasi lükata;
- d) kui veodokumentides ilmnevad lahkandmed, mis ei anna põhjust kahtluseks kauba õieti saabumise üle, siis ei takistata kauba väljastamist.

Jaamad peavad järelepärimise-telegrammidele vastama viivitamata, hiljemalt 6 tunni jooksul, kusjuures öö-aega kella 18—8-ni ei võeta arvesse.

Kõigist järelepärimise-telegrammidest ja vastustest neile, jaamad adresseerivad ära kirjad Kaubandustoimkonnale.

P u u d u v a d k a u b a k o h a d .

71. Kui väljalaadimisel ilmneb kaubakohtade puudumine, siis antakse otsimise-telegramm kas üksikutule jaamadele või jaamadele teatavas teepiirkonnas, talitades järgmiselt:

- a) telegramm tuleb anda samal päeval, mil avati vagun ja avastati puudujääk;
- b) telegrammi andmiseks jaamadele annavad põhjust: vagunil olevad plommid, jaotusleht, millest näha vagunis olevate saadetiste lähte- ja sihtjaamad, kus väljalaadimist teostati, kleebised, saatja ja lähtejaa-

ma märgid, dokumendid, mille juures teised kaubad selles vagunis kohale tulid, ja rongijuhi või kauba-jaotaja seletused.

Jaamad, saades otsimise-telegrammi, peavad viivitamata samal päeval hoolsasti kontrollima kaubaaitu ja -ladusid, ja kui otsitav kaup leitakse, siis peab see viivitamata saadetama sihtjaama. Kui aga otsitavat kaup ei leita, siis jaamad teatavad sellest kirjalikult otsimise-telegrammi ära kirjal.

Kui otsimise-telegrammile jaamadelt asja selgitamiseks pole saadud rahuldavat vastust, siis antakse otsimise-telegramm kõigile jaamadele teatud teepiirkonnas, kuhu kaup olemasolevate andmete järgi võis sattuda. Kui 5 päeva jooksul aga otsitavat kaupa pole leitud, siis antakse korduv telegramm kõikidele jaamadele kogu tee ulatuses. Ära kirjad viimasest otsimise-telegrammist, samuti ka kõikidest telegrammidest neil juhtudel, kui kauba puudumises on märgata kuritegevuse või varguse tundemärke, adresseeritakse vastavaile jaoskonna revidentidele ja raudteepolitsei esindajale, kes asja kohta alustavad juurdlust. Otsimise-telegrammidest antakse ära kirjad Kaubandustoimkonnale.

K a u b a d e v ä l j a v e d u j a a m a s t .

72. Kaubasaaja võib asuda kauba väljavedamisele alles pärast saadetisel lasuvate maksude tasumist ja selle tõenduseks saatekirja kättesaamist. Kauba väljavedamisel osakaupa jaamaametnik märgib igakord saatekirja pöördel väljaveetavate kohtade arvu, tõestades seda oma allkirjaga.

Kauba täiel arvul või viimase osa väljaveo juures jaamaametnik paneb saatekirja esiküljele templi „väljastatud“, kinditades oma allkirjaga.

Kui kaubasaaja ilmub kaupa välja viima pärast maksuta hoiutähtaja möödumist, siis ei väljastata temale kaupa enne, kui ta on maksnud kauba hoiumaksu ja selle tõenduseks esitab lisamaksu kviitungi.

Kaubahoovi väravavalvur (kus see on olemas) peab jälgima, kas väljaveetavate kohtade arv vastab saatekirjas märgitud arvule. Igasuguste arusaamatuste kordadel väravavalvur peatab koorma ja nõuab viivitamata kaubalao ülevaatajalt selgitust.

K a u b a ü l e k a a l u m i n e j a j ä r e l e v a a t u s k a u b a s a a j a n õ u d e l .

73. Kaubasaajal on õigus nõuda väljastatava kauba kaalumist, kohtade arvuta saadetiste väljastamisel ka kauba alt vabanenud tühja vaguni ülekaalumist.

Kui selgub, et veodokumentides arvestatud kaal on õige, või kui kaaluvahe ei ületa tariifis ettenähtud kahanemise normi, või kui kaal on suurem saatekirjas arvestatud kaalust, siis nõutakse kaubasaajalt tariifi kohaselt sisse kaalumismaks. Kaubasaajal on õigus nõuda kaubakohtade avamist ja sisulist järelevaatust. Seda nõuet täites, jaam kohustub hoolikalt teostama kauba järelevaatust ja tegema kindlaks kõik ilmnenud puudumised ja kahjud.

Kauba järelevaatust teostatakse jaamaülema, kaubaomaniku või tema voliniku, kahe tunnistaja, võimaluse korral ka raudteepolitsei esindaja ja kauba hindamise puhul ka eksperdi juuresolekul.

Kui pärast kauba sisulist järelevaatust kaubaomanik keeldub kaupa vastu võtmast, tehes selle kohta vastava märkuse järelevaatuse aktis, siis jaamaülem teatab sellest lähtejaama kaudu kaubasaatjale.

Veodokumentidega talitamine kauba hävinemise või kadumise puhul.

74. Kui kaup raudteel mingi õnnetusjuhtumi läbi hävines või kaduma läks, siis jaam, kus see ilmnes, koostab akti, mille ära kirja juures veodokumendid sihtjaama saadetakse. Sihtjaam registreerib need dokumendid harilikus korras, tehes aruandes märkuse „kaup hävinud“ või „kaup kaotsi läinud“, ja saadab teekirja koos akti ära kirjaga Tariifi- ja kontrolltoimkonda, saatekirja aga kaaskirja juures Kaubandustoimkonda.

Dokumentideta kaubad.

75. Kaupade vedu raudteel ilma vastavate veodokumentideta on keelatud; seepärast ei tohi veodokumentideta kaupade avastamise juhul neid kaupu omanikule välja anda enne, kui omaniku õigused selle kauba suhtes on kohtuotsusega kindlaks tehtud. Rutturiknevaid kaupu aga ei või ka sel juhul jaamas kauem hoida, kui tariifimäärustes ette nähtud. Kauba väljastamisel tuleb kaubaomanikult nõuda sisse tariifis ettenähtud maksud.

Dokumentideta kaupade raamat.

76. Jaamades, kus kaupade väljalaadimise raamatut ei peeta, peetakse dokumentideta kaupade registreerimiseks mõnda vaba raamatut, milleks võib kasutada ka kaupade väljalaadimise raamatut. Sellesse raamatusse märgitakse:

- a) väljalaadimisel leitud liigsed kaubakohad, märkides leidmise aja, vaguni Nr., vagunil olevad plommid,

kohtade arvu, märgid, kaalu ja koostatud akti Nr. Leitud dokumentideta kohtade saatmisel mõnda teise jaama või asja teisiti likvideerimisel tehakse raamatus vastav märkus;

- b) kõik päeva jooksul kaubasaajate poolt väljaviimata jäänud pagasi-, suur- ja väikekiiruse saadetiste juure kuuluvad kohad, märkides sealjuures saadetise numbri, lähte- ja sihtjaama nimetuse, kohtade arvu, kauba nimetuse ja kaalu. Kauba väljaviimisel tuleb märkida väljaviimise aeg, sissenõutud hoiumaksu summa ja kviitungi Nr.;
- c) kaubasaatja poolt jaama toodud, kuid veoks ära andmata jäänud kaubakohad, märkides kohtade arvu, kaalu ja võimaluse korral ka kauba nimetuse. Nende kaubakohtade veoks äraandmisel märkida raamatusse saadetise Nr., mille järele kaup edasisaatmiseks vastu võeti, hoiumaksu summa ja kviitungi Nr.

Lit. a) tähendatud liigsed kohad kantakse raamatusse kohe peale nende avastamist. Lit. b) ja c) tähendatud kaubakohad aga igapäev töö lõpul.

Jaamas, kus pagasikassad on eraldi kaubakassast, peetakse iga kassa jaoks eraldi oma dokumentideta kaupade raamat.

Aitade ja ladude revideerimine.

77. Jaamaülemad peavad vähemalt kaks korda kuus (päeva oma äranägemise järele valides) kõik pagasi- ja kaubaaidad läbi revideerima ja tagajärgede kohta, kus peetakse kaupade väljalaadimise raamatut, nimetatud raamatusse, teistes jaamades aga dokumentideta kaupade raamatusse tegema oma märkuse, tähendades üles revideerimise kuupäeva.

Jaamades, kus on kaubakontori juhataja, võib jaamaülem ladude revideerimise usaldada nimetatud ametnikule, kui tal omal puudub võimalus isiklikult revideerimist toime panna.

Revideerimisel ilmnenu arusaamatused tulevad viivitamata välja selgitada ning puuduvate või liigsete kaubakohtade või nende rikete ilmnemisel koostada aktid.

Templid.

78. Kõik veodokumentide tembeldamiseks tarvisminevad, raudteele kuuluvad templid peavad hoitama puhtad ja korras. Dokumentidele pandavad templijäljendid peavad olema selgelt loetavad. Templijäljendite käsitsi parandamine on keelatud.

Mitteselge või ebaõige templijäljend kriipsutatakse läbi ja selle kõrvale lüüakse uus jäljend.

Templijäljendi selgusetusest tekkida võivate tagajärgede eest on vastutav tembeldaja.

Kui konventsioontempli jäljendis on tarvis märkida ka kellaaeg, siis märgitakse see käsitsi.

K a u b a n d u s l i k u d a k t i d .

79. Kui pärast pagasi- või kaubasaadetise veoks vastuvõtmist ja enne sihtjaamas saajale väljastamist tuleb avalikuks kauba kaotsi- või rikkimine, kauba enda või pakendi vigastus või muud arusaamatused ja erinevused veodokumentides näidatud andmetes, kohtade arvus, kaalus, märkides, pakendi ja kauba nimetuses, siis jaam, kus see avastati, koostab kohe peale avastamist ning tingimata avastamise päeval kaubandusliku akti.

Akt koostatakse iga saadetise kohta eraldi; kui ühes vagunis tuleb mitme saadetise seisukord aktiga tõestada, siis lisatakse plommid ja teised lisandid esimese akti juure, teistes aktides märgitakse, missuguse akti juure need lisatud.

Kaubanduslik akt koostatakse kohalikus ja otseühenduses blanketil nimek. Nr. 145, rahvusvahelises ühenduses Nr. 670. Akt kirjutatakse tindiga, täites blanketi lahtrid nõutavate andmetega täpselt ja selgelt; ära kirja aktist võib kirjutada tindipliiatsiga kopeerpaperi abil.

Et Raudteede seaduse järgi igasuguste kahjude selgitamisel on tarvilik politsei tõendus, peab aktide koostamise korral, võimalust mööda, raudteepolitsei esindajale aktiga tõestatav juhtum teatama teatavaks ja teda kutsutama akti koostamisest osa võtma.

Kui akti koostamise jaamas puudub raudteepolitsei esindaja, aktiga tõestataval juhtumil aga on kuriteo tundemärgid, mis nõuavad kriminaalkorras juurdlust, siis jaamaülem on kohustatud akti koostama kahe tunnistaja juuresolekul ja juhtumusest viivitamata teatama lähema raudteepolitsei esindajale, saates temale koostatud aktist ära kirja ja nõudes juurdlust.

Aktide koostamisest peavad võtma osa:

- a) jaamaülem, teda asendav isik või kaubakontori juhataja;
- b) ametnik, kelle korraldusel plommid vagunilt maha võeti;
- c) ametnik, kelle korraldusel ja järelevalvel tehakse kaubanduslikke töid;

- d) üleandaja — üleandja ja vastuvõtja tee agendid;
- e) kaks tunnistajat erapooletute isikute hulgast, kes kauba laadimisega otseselt ei ole seotud, kauba hoidmisest ja seisukorrast ei ole huvitatud;
- f) rongijuht, kaubajaotaja või laadimist korraldaja;
- g) raudteepolitsei esindaja, kui ta on kohal ja võtab osa akti koostamisest;
- h) kaubaomanik, kui ta akti koostamisest võtab osa.

Akti allakirjutamisel raudteeametnikud tähendavad oma ameti nimetuse, tunnistajad oma nime, perekonnanime ja aadressi.

Tolliameti korraldusse antud kaubale akti koostamisel kirjutab aktile alla ka raudteeametnik. Jaamaülem, saades tolliameti aktist ärakirja, koostab ka kaubandusliku akti, tõestades kauba tõelikku seisukorda. Kaubanduslikus aktis peab kirjeldatama ainult tõelikke andmeid, puudusi või rikkeid, mis kauba ülevaatusel ilmnenud, loobudes igast tõendamata oletusest ja arvamusel. Oma arvamusi, kui need võiksid aktis kirjeldatud andmete kohta anda täiendavaid selgitusi, võib jaamaülem teha eraldi kaaskirjas, mis koos aktiga saadetakse Kaub.-toimk.

Akti blanketil peab nõutavatele küsimustele antama täielikud vastused. Kui saatekirjal on saatja märkus kauba või pakendi kohta, siis märgitakse see ka akti.

Kui sihtjaamas kaup vagunikaalul kaalutakse, siis tähendatakse aktis tühja vaguni kaal, mis vagunikaalul kindlaks tehtud, kui ka raampakul näidatud taara; kui akt koostati vahejaamas tühja vaguni kaalu kindlaks tegemata, siis võetakse arvesse vagunilehel näidatud taara.

Kui kinnises vagunis saabunud kaup on märg või niiske, siis koostatakse tehniline akt vaguni seisukorra ja kaubanduslik akt kauba seisukorra tõestuseks; viimases aktis tuleb tähendada, kus kohal vagunis asetsesid märgunud kaubad, milline oli nende kohal vagunisein, -põrand, -katus.

Tehniline akt koostatakse vaatamata sellele, kas vagun oli terve või vigastatud. Vagunirikke korral tuleb tehnilises aktis näidata, missuguse rikke tagajärjel kaup on märjaks saanud, kui ka rikke tekkimise põhjused.

Jaamades, kus vaguni tehniliseks järelevaatuses ei ole veojaoskonna ametnikku, nõuab jaamaülem vastava veojaoskonna juhatajalt ametniku kohalesaatmist, vagunit kuni ametniku kohalesaabumiseni kinni pidades.

Kui kaubarike või puudumine ilmneb kauba teeloleku ajal mõnes vahejaamas, siis see jaam koostab akti tõestuseks, missugusel määral ja kui palju kaup on rikutud või puudub, ilma kahju hindamata.

Kaupade ülevaatusel ja aktide koostamisel tuleb talitada järgmiselt:

- a) puuduste ja vigastuste ilmnemisel peab aktis täpselt kirjeldatama pakendi seisukorda ja kaubarikkeid, kusjuures on keelatud tarvitada üldlauseid; kui kaubakohtadel on mingid eralduvad tundemärgid, nagu: lukud, pitsatid, plommid, ristpaelad j. m., siis tuleb tähendada, missuguses seisukorras need olid ja kas saatekirjas nende kohta on olemas saatja märkus;
- b) pakendi vigastuse puhul tuleb vigastusi täpselt kirjeldada;
- c) kaubakohtade avamisel, sisuliseks järelevaatuses ja arvega võrdluseks, tuleb enne kirjeldada välise pakendi seisukorda;
- d) kauba kaalu või osa kauba puudumisel, vastava arvega võrreldes, tuleb allesolevast kaubast võtta kadumaläinud kaubale vastav osa ja see üle kaaluda, et teha kindlaks, kas vastab selle osa kaal puuduva osa kaalule; kui kaubasaaja esitab arve, siis ei tõestata aktiga mitte seda, kui palju kaupa puudub, vaid kui palju kaupa tegelikult leidis; jaamaülema poolt tõestatud arve ärakiri lisatakse akti juure;
- e) kauba puudumisel saadetises, mis koosneb mitmest kohast, tulevad kõik kohad, ka terved, avada ja seesolev kaup arvega võrrelda;
- f) kastides või mõnes muus pakendis veetavate klaasnõude kohta kirjeldada täpselt pakkimise viis ja kas pakend oli küllaldane;
- g) malmasjade murdumisel — kas murru koht on värske või vana;
- h) masinate, nende osade ja majakraami kohta — kas need pakitud või pakkimata, ja ekspertiisi abil teha kindlaks, kas rikked on vanad või värsked, kas neid võimalik parandada ja palju see läheb maksma;
- i) kauba määrdumise puhul, kas vagun oli puhas või puhanamata;
- k) jahu, peensuhkru ja muude sarnaste kaupade märgumisel tähendada aktis: nii mitmel kohal märgumise jäljed, või ehk on need jäljed kuivanud ja sisu nende all paatunud, jättes kahju hindamise eksperdi hoolde;
- l) aktide koostamisel kaubarikete ja puudujääkide üle, mis saatja plommide all veetud, tuleb piinlikult järele vaadata, kas pakend ja plommid terved ja puutumata, kas oli võimalus kaupa kõrvaldada plomme ja

pakendit vigastamata; kui vigastused on olemas, siis neid täpselt kirjeldada, kaubaomaniku plommid aktile juure lisada;

- m) majakraami ja mööbli kadumise puhul tuleb nõuda omanikult täieliku nimekirja esildamist; kui omanik nimekirja ei esilda, siis tulevad kõik kohad avada ja olemasolevatele asjadele koostada üldine nimekiri;
- n) kauba kaalu puudumisel tuleb pakend hoolsasti üle vaadata, et jõuda selgusele, kas ei ole ehk kaalu puudumine tekkinud pakendi kuivamise tagajärjel; sel juhul tuleb kaubakoht avada, kauba nettokaal kindlaks teha ja pärast taara üle kaaluda; kui nettokaal on arve järgi õige, siis järelikut on kaalu puudujääk tekkinud pakendi (taara) kuivamisest;

kui kauba kadumine või -riike tekkis vagunirikkest, nii kui: pragudest põrandas või seintes, katuseaukudest jne., siis tuleb pragude ja aukude suurus näidata kaubandusaktis, ühtlasi koostada ka tehniline akt;

lahtisel veerevkoosseadel kauba puudumisel tuleb tähendada, missuguses seisukorras oli laadimine ja kas ei ole märgata varguse või kadumise jälgi.

Kui kaup, millel on kindel turuhind, on kaduma läinud, siis tõestatakse aktiga ainult kaubasort ja puuduv kaal, kuna kahjusumma hindamine ei ole nõuetav.

Kui kaup saabub puudustega ja riketega, mille kohta saatja on saatekirjas teinud märkuse, ja kui puudused või rikked vastavalt märkusele pole raudteel suurenenud, kuid vaatamata sellele kaubasaaja nõuab selle kauba hindamist ekspertiisi abil, siis raudtee täidab selle nõudmise vaid tingimusel, et kaubasaaja maksab enne jaamakassasse ekspordile kuuluva summa.

Kauba kaotamiseks või -rikke läbi tekkinud kahju hindamiseks sihtjaamas enne saatetise väljastamist koostatav akt peab sisaldama täieliku ja üksikasjalise kirjeldise hinnatava kauba seisukorra kohta. Kaubasaaja peab aktis tähendama, kas ta võtab kauba vastu ekspordi hindamise alusel; vastuvõtmisest keeldumise puhul aga peab tähendatama ka selle põhjus.

Aktile kirjutavad alla ka Raudteevalitsuse, Riigikontrolli ja politsei esindajad, kui nad võtsid osa kauba järelevaatusest.

Hävitamisele määratud kaupadele koostatakse akt blanketil nimek. Nr. 145, milles üksikasjaliselt tähendatakse hävitamisele kuuluva kauba nimetus ja hävitamise põhjus.

Kui saatetis või üksik kaubakoht tuleb anda üle kohtuvõimudele või politsei korraldusse nende nõudmisel, siis isik, kes

kaupa ilmub vastu võtma, peab jaamaülemale esildama kirjaliku nõudmise, milles üksikasjaliselt loeteldud üleandmisele kuuluvad kaubad.

Üleandmise kohta jaamaülem koostab akti blank. Nr. 145, milles tähendab üleantavate asjade nimetused ja nende seisukorra.

Kui vastuvõtja isik ei tasu vastuvõtmise juures saadeti-
sel lasuvaid, raudteele kuuluvaid makse, siis märgitakse mak-
sude summa akti märkusega, et see on jäänud tasumata.

Üleandmise aktile kirjutab alla ka vastuvõtja kohtu või
politsei esindaja, kellele koos kaubaga antakse ka akti ärakiri.

Kauba- või pagasisaadetise aresti alla panemise korral
tuleb talitada järgmiselt:

Kui arestimine toimub kohtu- või politseivõimude poolt,
kriminaalkohtupidamise korras, siis tuleb nende võimude kor-
raldusi ja käske täita täpselt, vaatamata sellele, kes on kauba-
omanik või millised on raudtee õigused arestitava kauba suhtes.

Kui saadetise arestimine toimub kaubaomaniku vastu si-
hitatud nõudmuste näol tsiviilkorras, tuleb talitada järgmiselt:

- a) kui veolepingu kestvuse ajal saabub kohtutäiturilt või
politseilt järelepärimine kaubaomanikule kuuluva va-
randuse kohta, või teadaanne, et saadetisele pannakse
arest, siis jaam annab vastuse, et kaup on küll raud-
teel, kuid 1) see kaup, Raudteede seaduse § 63 põhjal,
võib kuuluda saajale või saatjale, kumb neist esildab
saatekirja duplikaadi; 2) kaup on Raudteede seaduse
§ 69 põhjal raudteele käsipandiks tasumata maksude
eest. Teelolev või ärasaatmata kaup tuleb sel puhul
takistamata edasi saata, vastavalt saatekirjale; on
kaup adresseeritud saatja nimele (saatja ja saaja üks
ja sama isik), siis võib seda lasta arestida või arest-
tijale välja anda, kui kaubal lasuvad maksud on raud-
teele tasutud;
- b) kauba aresti alla panemine, mis küll jaama toodud,
kuid veoks veel vastu võtmata, või väljastatud, kuid
jaamast välja viimata, kui sellel ei lasu hoiu- või
muud maksu, võib sündida takistamatult;
- c) kui ülalmainitud viisil antud vastusest hoolimata kaup
siiski pannakse aresti alla, siis tuleb nõuda arestijalt
(kohtutäiturilt või politseilt) ärakiri arestitud kauba
nimekirjast ja see koos aktiga ja kirjaliku teadaan-
dega viivitamata saata Kaubandustoimkonda vastava
kaebuse tõstmiseks.

Arestitud kaupadelt, mis jäetud raudtee hoiule, ei tule
võtta hoiumaksu aresti aja kestusel, kuna sel ajal kaup ei ole

kaubakäsutaja korralduses. Peale aresti alt vabanemist tuleb võtta hoiumaksu, alates sellekohase kirjaliku teate kättesaamise ajast.

Kui saadeti saabub sihtjaama mõnes vahejaamas koostatud akti ära kirja juures ja kui selles märgitud andmed on kaubaga kooskõlas, siis sihtjaam uut akti ei koosta, vaid teeb akti ära kirjas märkuse: „Kohaletulnud kauba seisukord on akti ära kirjas näidatud andmetega kooskõlas“, kinnitades seda jaamaülema allkirjaga ja jaama templiga.

Kui aga kauba seisukord ei vasta akti ära kirjas kirjeldatud andmetele, siis kauba seisukorra kindlakstegemiseks sihtjaam koostab uue akti.

Kahjude hindamine.

Et veolepingu sõlmimise ja kauba väljastamise vahelisel ajal juhtunud kaubarikete või kaotamineku eest vastutab raudtee, siis sihtjaam enne kauba väljastamist teeb kindlaks kahju suuruse.

Kaubarikke puhul tuleb püüda kindlaks teha kauba väärtus nii enne riket kui ka riketud seisukorras ja selgitada, kui palju kaup rikke tagajärjel on kaotanud oma väärtusest, või kas on võimalik kaubariket parandada ja kui palju see läheb maksma, samuti võimalust mööda teha kindlaks kaubarikke põhjused. Rikutud kauba väärtus tuleb teha kindlaks eksperti abil, kui jaamal selleks puuduvad muud võimalused.

Kauba kaotamineku korral tehakse kahju suurus kindlaks kaubakäsutaja poolt esildatud arve põhjal, kusjuures selgitatakse, kas järelejäänud osa kaubast vastab hinnalt arves näidatud kaubale ja kas pakendis leiduv vaba ruum võis endas mahutada arve järgi puuduva osa kaubast, või kas sellele osale vastavalt puudub kaalu.

Kui on kaduma läinud kaup, millel ei ole kindlat turuhinda, ja kaubakäsutajal puudub arve kauba hinna kindlakstegemiseks ja sihtjaamal puudub võimalus seda teha teisel teel, siis hinnatakse järelejäänud osa kaubast ekspertiisi abil. Ekspertiks kutsutakse jaamaülemale tuntud erapooletu ja asjatundja isik, kes tunneb hinnatava kauba omadust ja väärtust.

Suuremate kahjude hindamiseks Tallinna jaamad pöörduvad Börsikomitee poole palvega, saata kohale ekspert. Börsikomitee poolt saadatud ekspertiisi Tallinna jaamad maksavad Raudteevalitsuse poolt kindlaksmääratud tasu jaamakassast. Arve raha kättesaamise allkirjaga, koos ekspertiisi akti ära kirjaga, esildatakse raha saatelehe juures peakassasse. Teis-

tes jaamades ei ole eksperdi tasu kindlaks määratud; kui seal eksperdi poolt nõutakse tasu, siis esildavad jaamad tasunõudmise koos kaubandusaktiga Kaubandustoimkonda.

Kui saadetise teel olles on koostatud enam kui üks akt, siis sihtjaam koostab uue akti, millega kauba seisukorra või puudused teeb lõplikult kindlaks.

Kaubanduslikud aktid nummerdatakse järjekorras eel- arveaasta jooksul, alates Nr. 1. Suurema tegevusega jaamas iga kassa võib pidada oma aktide nummeratsiooni, nimelt: ühes kassas alates Nr. 1-st, teises — Nr. 501 või 1001 jne.

Aktide ära kirjadest moodustatakse aktide raamatud.

Veodokumentidega sihtjaama saabunud akti ära kiri, kui selles näidatud andmed on kooskõlas kauba tõeliku seisukorraga, nummerdatakse sihtjaama aktide järjekorranumbriga, murdarvu näol (murdjoone all), ja võetakse sellest aktist ära kiri oma aktiraamatus alalhoidmiseks.

Kahe akti ära kirja juures sihtjaama saabunud saadeti- sele uue akti koostamisel lisatakse ennemalt koostatud aktide ära kirjad sihtjaamas uuesti koostatud akti juure.

Koostatud akt, koos vagunilt mahavõetud plommidega, vagunilehega, otsimise- ja vastus-telegrammide ära kirjadega, saadetakse Kaubandustoimkonda hiljemalt 5. päevaks, arvates akti koostamise päevast. Otsimise- ja järelepärimise-telegram- midele vastuse mittesaamine ei või põhjustada akti esildamist. Hiljem saadud vastused jaam saadab tagantjärele Kaubandus- toimkonda aktile juurelisamiseks.

Akti juure lisatavad plommid peavad olema pitseeritud papitüki külge. Papitükil märgitakse akti Nr., vaguni Nr., tõestades jaama templiga.

Leitud asjad.

80. Jaamadest ja rongidest leitud asjad peavad antama jaamaülema korraldusse. Jaamaülema korraldusse antakse ka kõik jaamade vahel raudtee maa-alal leitud asjad. Jaamaülem märgib leitud asjad järjekorras „Leitud asjade registreerimise raamatusse“ nimek. Nr. 669, tähendades asja täieliku kirjeldise, seisukorra ja tundemärgid. Asja külge kinnitatakse jaamatempli jäljendiga papist lipik, millel märgitakse leidmise aeg ja missuguse järjekorranumbri all see leitud asjade registree- rimise raamatusse on kantud.

Kohvrite, kottide või kastide leidmisel peab nende sisu järele vaatama ja koostatama järelevaatuse akt, loetledes seal kõik järelevaatusel leitud asjad.

Väärtasju sisaldavad kohad tulevad kinni plommida. Asjad hoitakse lukustatud ruumis vastava ametniku vastutusel.

Asjade hulgast leitud raha kantakse samal päeval jaamakassasse mitmesuguste maksude kviitungi nim. Nr. 150 järgi, kviitung saadetakse Kaubandustoimkonda. Nimelised dokumendid antakse raudteepolitsei korraldusse. Leitud asjade kohta pannakse jaamas välja kuulutus, tähendades selles leidmise aja, asja üldise või kogu nimetuse. Kuulutus võetakse maha 14 päeva möödudes; kui enne selle aja möödumist leitud asi omanikule väljastatakse, siis kohe pärast asja väljastamist.

Isik, kes soovib leitud asja kätte saada, peab enne tõestama, et tema on selle õige omanik, tarbekorral esildama ka oma isikutunnistuse. Ta peab teadma asja sisu, tundemärke ja kus, millal ning millistel asjaoludel kadumine juhtus. Asja kättesaamisel saaja annab oma allkirja leitud asjade raamatus, kirjutades sinna oma täieliku ees- ja perekonnanime ning aadressi. Kui omanik nõuab leitud asja väljastamist mõnes teises jaamas, siis saadetakse asi omaniku avaldise põhjal vastavate veodokumentide juures nimetatud jaamaülemale korraldusse omanikule väljastamiseks. Asja väljastamisel nõutakse sisse hoiu- ja veomaksud. Vähesese väärtusega asjade eest nõutakse lisamaksude kviitungi järgi kõik maksud sisse enne ärasaatmist.

Leitud asjade kohta, mis 30 päeva jooksul jäävad nõudmata, jaamaülem teatab Kaubandustoimkonnale blanketil nimek. Nr. 172.

Esemed, milliste hoidmiseks on ette nähtud lühendatud hoiutähtajad, määrab müügile jaamaülem omal algatusel.

Nõudmata asjad müüakse Kaubandustoimkonna korraldusel avalikul enampakkumisel ühes teiste nõudmata kaupadega. Kuni müügi teostamiseni omanik võib leitud asja kätte saada, tasudes raudteele võlgnevad maksud.

Leitud asjade registreerimise raamatusse nimek. Nr. 669 kantakse sisse kõik tarvilised andmed registreeritud asjade likvideerimise kohta, müügi või hävitamise korral oksjonilehtede ja aktide numbrid. Leitud asjad registreeritakse järjekorranumbrite all, alates Nr. 1 iga eelarveaasta algul.

Rendiplatsid.

81. Jaamaülem annab soovijaile rendile, tähtajaga 1 kuust kuni 3 aastani, vabad raudtee maa-alad jaamades ja jaamade vahel kaupade mahapanemiseks. Rendihinnad määrab Raudteedirektor.

Alalised rendiplatsid on märgitud tulpadega ja nummerdatud järjekorras, alates Nr. 1; sama numbritega on rendiplatsid märgitud ka rendiplatside plaanil, mis kinnitatakse Raudteedirektori poolt ja saadetakse jaamadele käsitamiseks ning kaubasaatjaile teadmiseks.

Rendiplatsi tahtja peab pöörduma jaamaülema poole kas suulise või kirjaliku sooviavaldusega. Selle avaldise põhjal jaamaülem valmistab rendikokkuleppe, annab selle rentnikule alla kirjutada ja nõuab sisse rendimaksu kviitungi Nr. 150 järgi. Rendikokkulepe kirjutatakse 3 eksemplaris. Oma allkirja juure rentnik tähendab ka oma aadressi. Kui plats on renditud kuni 3 kuu peale, siis jaamaülem nõuab sisse rendimaksu kogu rendi aja eest ette, kui aga rendiaeg on üle 3 kuu, siis nõutakse rendimaks 3 kuu kaupa ette. Rendiaja kestuse alammäär on üks kuu. Rendiplats antakse rendile vaid täies suuruses, poolitamist ei lubata.

Rendikokkulepe peab sisaldama rendilevõtja kohustuse täita kõiki määruses ettenähtud tingimusi ja üldkorraldusi lade asutamise suhtes.

Tähtajaks maksmata jäänud summa pealt võetakse rentnikult viivitustrahvi $\frac{2}{3}\%$ kuus, poolikut kuud terveks lugedes. Kui rentnik ei ole rendimaksu tasunud ühe kuu jooksul, arvates maksutähtajast, või ei vabasta platsi, siis Raudteevalitsus võib rentnikku kõrvaldades lepingu tühistada, platsil oleva materjali enampakkumise teel ära müüa ja talitada platsiga oma äranägemise järgi, kattes kõik maksud ja kulud müügist saadud summast, ülejääki rentniku nõudmisel temale andes.

Viivitustrahv arvatakse kuni lepingu lõpetamise päevani terve summa pealt, mis tähtajaks jäi maksmata. Lepingu lõpetamisest kuni platsi tegeliku vabastamiseni nõutakse kahju-tasu rendimaksu suuruses summas.

Kui kokkuleppe tähtaja lõpuks rendiplatsile mahapandud materjal ei ole ära viidud ja rentnik 15 päeva jooksul ei ole sõlminud uut kokkulepet ega tasunud rendimaksu, siis jaamaülem peab kirjalikult nõudma rendimaksu tasumist järgneva 15 päeva jooksul, hoiatades rentnikku, et kui antud tähtaja jooksul ei tasuta võlgnevat summat, siis müüakse platsil la-suv materjal enampakkumisel ära. Postikulud rentniku arvel.

Uue kokkuleppe sõlmimisel tuleb tempelmaksu võtta rendimaksu summalt endise kokkuleppe möödumise ajast kuni uue tähtajani.

Kui rentnik jaamaülema poolt antud tähtaja jooksul võlgnevat summat ei ole tasunud, siis jaamaülem peab 3 päeva jooksul möötude järgi kindlaks tegema materjali koguse või

hulga ning väärtuse kohalike hindade alusel, tõestades seda aktiga.

Akt esildatakse koos teatega võlgneva summa kohta, kuna ärakiri teatest saadetakse teadmiseks Tariifi- ja kontrolltoimkonda. Materjali müüki võib korraldada vaid Kaubandustoimkonnalt saadud korraldusel. Kuni võla tasumiseni ei või lubada materjale välja vedada.

Rendiplatsile mahapandud materjal peab asetsema raudtee lähemast roopast eemal vähemalt 2 m.

Rentnik kohustub omal kulul panema rendiplatsile, kuhu Raudteevalitsus nõuab, aamid veega ja tarvilised ämbrid ja luuad.

Rentnik ei tohi asetada rendiplatsile kergestisüttivaid aineid. Platsi rentnik võib piirata aiaga ning ehitada katusealuse kaalude jaoks ja mittekoetava vahimajakese, vastavalt Raudteevalitsuse poolt väljatöötatud tüübile. Igasuguste teiste ehitiste kohta peab Raudteevalitsusega eraldi kokku leppima. Kauplemine rendiplatsil Raudteevalitsuse kirjaliku loata on keelatud.

Rentnikule on keelatud Raudteevalitsuse kirjaliku loata muuta rendiplatsi pinda, kuid ta kohustub rendiplatsilt vee äralaskmist korraldama Raudteevalitsuse juhatusel. Raudteevalitsus ei vastuta rendiplatsile mahapandud kauba hävinemise, rikke või kaotamiseks eest, ega ka muude kahjude eest, mis rendiplatsi kasutamisel võivad tekkida rentnikule või kolmandale isikule.

Rentnik vastutab kahjude eest, mis rendiplatsi kasutamisel võivad tekkida raudteele või kolmandale isikule.

Rendileantud platsi võib rentnik edasi rentida ainult Raudteevalitsuse loaga, kui uus rentnik kohustub täitma kõiki lepingu tingimusi. Omavoliliselt platsi edasirentimise puhul rentnik kaotab platsi kasutamise õiguse kõigi järeldustega, mis on ette nähtud korratu rentniku kohta, kuna ettemakstud rendimaks jääb raudteele.

Kui rendileantud plats raudteele endale läheb tarvis, peab see tagasi antama 2 kuu jooksul, arvates Raudteevalitsuse kirjaliku teadaande päevast. Sel juhul rentnikule makstakse tagasi rendimaks kasutamata aja eest. Kõik rentniku poolt tehtud ehitised peavad ära koristatama sama aja jooksul, raudteele kulusid tegemata. Plats peab olema rentniku poolt puhas ja kui Raudteevalitsus seda nõuab, endisesse seisukorda viidud. Kui rentnik seda ei tee, siis tehakse see rentniku kulul.

Jaamaülemad jaamades ja teemeistrid jaamade vahel ko-

hustuvad valvama, et rentnikud täpselt täidaksid kõiki rendiplatside kohta maksvaid määrusi ja tingimusi.

Vabad maa-alad antakse rendile vaid soovija kirjaliku avaldise järele.

Alatise kui ka ajutise rendiplatsi suurus ei või olla alla 20 m².

Kaupade ja materjalide omavoliline mahapanek raudtee maa-aladele on keelatud.

Rendiplatsile raudteematerjalide mahapanek võib sündida vaid Ekspluatatsiooni ameti juhataja loal sel juhul, kui raudteematerjalide laoplatid ja maa-alad on juba täidetud.

Hankelepingu põhjal raudteele üleantava materjali mahapanemiseks antakse maa-ala hankelepingus ettenähtud tingimusi.

Kui kõik rendiplatsid jaamas on välja renditud, siis kui vaba maa-ala olemas, jaamaülem koos teemeistriga mõõdab tarvilise maa-ala välja, seda tulbakestega piirates. Mõõtmise kohta koostatakse akt. Akt lisatakse rendikokkuleppe juure Tariifi- ja kontrolltoimkonda saatmiseks, kuna akti ärakiri jääb kokkuleppe kontsu külge. Väljamõõdetud maa-alale antakse rendiplatside järjekorranumber.

Kui keegi soovib raudtee maa-ala rentida materjalide mahapanemiseks väljaspool jaama piire, siis jaamaülem saadab soovija kirjaliku avaldise teemeistrile. Teemeister, võimaluse korral, mõõdab maa-ala nõutavas suuruses välja, piirab selle tulbakestega, koostab teadaande ja saadab selle koos avaldisega jaamaülemale rendikokkuleppe sõlmimiseks ja rendiraha sissenõudmiseks.

Teadaanne lisatakse kokkuleppe juure ja saadetakse Tariifi- ja kontrolltoimkonda.

Maa-ala peale rendikokkuleppe sõlmimisest jaamaülem teatab teemeistrile blank. Nr. 719 talongil, ära tähendades, kui kaua aja peale maatükk on rendile antud.

Jaamade-vahelistes peatuskohtades, kus on valvur-piletimüüjad, pannakse rendikokkulepete sõlmimine, rendimaksude sissenõudmine ja rendiplatside arvestamine valvur-piletimüüja peale.

Peatuskohtades, kus ei ole valvur-piletimüüjat, teostab neid toiminguid jaamaülem, kelle alla peatuskoht kuulub.

Kui keegi on omavoliliselt raudtee maa-alale maha pannud oma materjale, siis tuleb temalt nõuda vastava kokkuleppe sõlmimist ja rendimaksu tasumist. Kui materjali omanik keeldub seda tegemast, siis jaamaülem või teemeister teatab sellest raudteepolitseile, nõudes protokollki koostamist.

Protokollis tuleb tähendada, millal, palju, missugust materjali ja kuhu maha pandud ja palju selle alla maad võetud. Enne raudteele kuuluvate maksude tasumist ei tohi lubada materjali äravedu.

Pärast rentnikuga kokkuleppe sõlmimist jaamaülem määrib sellest raamatus nimek. Nr. 155. Sellesse raamatusse märgitakse ka F. ametile hankelepingute põhjal raudtee tarvis väljaveetavad materjalid mahapanemiseks. Aruandekuu lõpul tehakse raamatust väljavõtte blank. Nr. 155-a ja esildatakse see koos sõlmitud kokkulepetega, aktidega ja ära kirjadega tõendatavatest dokumentidest maa-ala tasuta kasutamise kohta Tariifi- ja kontrolltoimkonda.

Jaamade vahelise raudtee maa-ala väljarentimise kohta peab teemeister raamatut nimek. Nr. 155, millist võrdleb jaama raamatuga vähemalt üks kord kuus. Võrdlust tõestatakse jaamaülemale ja teemeistri allkirjadega.

Raudteematerjalide laoplatssid.

82. Igas jaamas on raudteematerjalide laoplatssid, mis piiratud aiaga või tulbakestega ja märgitud pealkirjaga „Raudteematerjalide laoplatss“. Eramaterjale sellele platsile maha panna on keelatud.

Ehitusameti valdamisel olevate raudteeroobaste, -liiprite ja tee paranduseks vajaliste muude materjalide mahapanemiseks laoplatse välja ei mõõdetata ja rendiplatside raamatusse nimek. Nr. 155 ei arvestata.

Hankijate poolt materjalide väljaveoks raudtee tarviduseks on lubatud raudtee maad anda F. ameti esindaja kirjaliku nõudmuse peale. Nõudmuses peab tähendatama: maa-ala suurus, materjalide nimetus, hankija isiku või asutise nimi, lepingu või tellimuse number ning maa-ala kasutamise aeg ja tingimused. Platsi andmise üle koostatakse akt.

Kui väljamõõdetud platsile veetud materjali komisjoni poolt vastu ei võeta, peab materjali omanik raudtee maa-ala vabastama lepingus või tellimuses ettenähtud tähtajaks, vastasel korral tuleb temalt tingimuste kohaselt maa-ala rendimaksu sisse nõuda. Lepingut sõlmija ameti esindaja teatab jaamaülemale kirjalikult lepingu või tellimuse tingimused samal päeval, mil materjal jäi vastu võtmata. Jaamade vahel lasuvate materjalide kohta annab teemeistrile teateid jaamaülem. Teemeister on kohustatud valvama, et materjalid oleksid tähtajaks välja veetud, vastasel korral, kui materjalid edasi jäävad raudtee maa-alale, saadab teemeister jaamaülemale vastavad andmed rendikokkuleppe sõlmimiseks.

Jaamades, peatuskohtades ja jaamade vahel raudteematerjalidele väljamõõdetud ajutiste laoplatside vabastamisest peab vastava ameti esindaja, kelle korraldusel materjal ära veeti, teatama jaamaülemale ja teemeistrile, ära tähendades kuupäeva.

Nõudmata saadetised.

83. Kaubasaadetised, mis Raudteede seaduses ettenähtud hoiutähtaja jooksul sihtjaamas pole vastu võetud või saatjate poolt enne hoiutähtaja möödumist tagasi nõutud, loetakse nõudmata saadetisiks.

Sihtjaamas hoiutähtaja suhtes on Raudteede seaduse ja kaubaveotariifide määruste järgi kõik kaubad jagatud kahte liiki:

a) kaubad, millede kauemat aega hoidmine jaama ladudes võimalik ja millede väärtusega on kindlustatud raudteele kuuluvad maksud; need kaubad loetakse nõudmatuiks, kui nad 14 päeva jooksul, sihtjaama jõudmise ajast arvates, pole saatjate poolt vastu võetud (Raudt. sead. § 79);

b) kaubaveotariifi määrustes loeteldud lühendatud vastuvõtu tähtaegadega kaubad, millede kauemat aega hoidmine jaamas nende omaduste tõttu nõuab eriruume ning millede hoidmine ei ole soovitav tulekahju või sanitaarses mõttes või tülikas väheväärtusliku suure kogu tõttu (Raudt. sead. § 68).

Viimasesse liiki kuuluvaid kaupu, kui neid hoiutähtaja jooksul saaja poolt vastu ei võeta ega saatja nende kohta ei tee korraldust, on sihtjaama ülem kohustatud oma korraldusel enampakkumisel ära müüma, kaubaveotariifis ettenähtud hoiutähtaja möödumisel.

Kui lit. a) ettenähtud kaubad 14 päeva jooksul pole saatjate poolt vastu võetud ega saatjate poolt tagasi nõutud, siis sihtjaam saadab lähtejaama kaudu kaubasaatjale teate nende nõudmatuse kohta.

Lit. b) ettenähtud kaupade suhtes talitatakse järgmiselt:

Kui kaup, mille hoiutähtaeg on 7 päeva, ei ole 4 päeva jooksul, või kaup, mille hoiutähtaeg on 15 päeva, 7 päeva jooksul, saadetise kohalejõudmise ajast arvates, saaja poolt vastu võetud, siis sihtjaam teatab sellest lähtejaama ülema kaudu saatjale, kuigi saatja pole saatekirjas märkinud seda nõuet; kauba suhtes, mille vastuvõtu tähtaeg on vähem kui 7 päeva, teatakse vaid sel juhul, kui saatja saatekirjas seda on nõudnud.

Nõudmata saadetiste kohta saatja võib korraldusi teha ka duplikaati esildamata.

Nõudmata pagasisaadetised, leitud asjad
ja käsipakid.

84. Pagasikaup, mis 14 päeva jooksul pärast sihtjaama jõudmist pole saaja poolt vastu võetud, loetakse nõudmatuks. Sihtjaam peab nõudmata pagasikauba kohta ettenähtud vastuvõtu tähtaja möödumisel saatma lähtejaama ülema kaudu teate pagasikauba saatjale (Raudt. sead. § 79).

Nõudmata pagasisaadetised, leitud asjad ja käsipagas loetakse nõudmatuks pärast 30 päeva möödumist, arvates kohalejõudmise ajast (Raudt. sead. § 36).

Pagasis, pagasikaubas, samuti leitud asjades ja käsipakkides leiduvad ained, mis kuuluvad lühendatud hoiutähtajaga kaupade liiki, on jaamaülem kohustatud oma korraldusel enam-pakkumisel ära müüma, kaubaveotariifis ettenähtud hoiutähtaja möödumisel (Raudt. sead. § 68).

Teatamine nõudmata saadetiste kohta.

85. Teated saatjaile kauba ja pagasikauba nõudmatuse kohta koostatakse kohalikus ja otseühenduslikus veos blanketil nimek. Nr. 462 iga saadetise kohta eraldi ja saadetakse ametpostiga lähtejaama ülemale.

Rahvusvahelises ühenduses need teated koostatakse blanketil nimek. Nr. 737 ja saadetakse lähtejaama ülemale vastava ühenduse teenistuseeskirjas ettenähtud korras.

Teate ärasaatmise kohta sihtjaam märgib veodokumentidel: „Teade saadetud lähtejaamale Nr. all“.
(daatum)

Kui saatja on saatekirjas märkinud, et kauba nõudmatuse kohta saaks temale teatatud telegraafi teel, siis saadetakse see teade telegraafi teel lähtejaama ülema kaudu. Telegrammi-maks märgitakse saatekirja ja nõutakse sisse kaubasaajalt.

Et kaubaomanikul on õigus raudteelt ülalnimetatud teateid saada, siis sihtjaam kohustub neid õigel ajal saatma ja lähtejaama kaudu kaubasaatjale kätte toimetama.

Lähtejaam, saades teate, kannab selle lauajuhendisse, vaatab järele, kas teates tähendatud saadetis on välja läinud ja kelle poolt saadetud, ning kui selgub, et saadetis on jaamast välja läinud, eraldab teatelehe alumise osa ja saadab selle kaubasaatjale, viimaselt kättesaamise üle allkirja võttes.

Kui teadet ei saa kaubasaatjale kätte toimetada, siis panakse see jaamaruumis nähtavale kohale üles.

Kui lähtejaam 14 päeva jooksul pole kaubasaatjalt temale saadetud teate peale saanud vastust ega korraldust saadetise suhtes, või kui pole läinud korda selle aja jooksul teadet

temale kätte toimetada, siis ta teeb teatelehel, mis jäi tema kätte, märkuse: „Vaatomata kaubasaatjale kätte-
(daatum)

toimetatud teatele, pole temalt järgnenud vastust ega korraldust“ või „saatja elukoht jaamale teadmata“, ning saadab teate tagasi kauba sihtjaama ülemale; viimane, saades teate, tembeldab selle kättesaamise päeva kalendertempliga ning kleebib kontsu külge.

Teated Kaubandustoimkonnale nõudmata kaupade kohta.

86. Jaamad, kus on olemas nõudmata kaupu, pagasi, leitud asju või hoiuleantud käsipakke, koostavad iga kuu eest järgmise kuu 1. päevaks teated blanketil nimek. Nr. 172 ja esildavad selle hiljemalt 5. kuupäevaks Kaubandustoimkonnale.

Teated liigitatakse, eraldades iga liigi vastava pealkirjaga, järgmiselt:

- a) kohalikud ja välismaalt saabunud need kaubasaadetised, mis tollimisele ei kuulu;
- b) pagasisaadetised;
- c) hoiuleantud käsipakid;
- d) leitud asjad ja
- e) dokumentideta kaubad.

Saadetis näidatakse teates vaid üks kord, näit.: 1. jaanuari peale näidatakse saadetised, mis saabunud ajavahemikul 16. novembrist kuni 15. detsembrini jne.

Kui 1. kuupäeva peale nõudmata saadetisi, leitud asju ja dokumentideta kaupu jaamas ei ole, siis jaam teatab Kaubandustoimkonnale blanketil nimek. Nr. 621. Puudub aga mõni üksik liik, siis blank. nimek. Nr. 172 märgitakse vastava pealkirja all: „Ei ole“.

Välismaalt otseveodokumentidega saabunud kui ka piirijaamast kohalike veodokumentidega edasisaadetavate saadetiste kohta, mis koormatud tollimaksudega, jaam koostab teate eraldasel blanketil nimek. 172, näidates vabus lahtreis tolliarve numbrid ja sissenõudmisele kuuluva summa, kuupäeva, mil saadetise kohalejõudmisest saajale teatatud.

Blanketil nimek. Nr. 172 ei näidata lühendatud hoiutähtajaga saadetisi, millised määrab müügile enampakkumise teel jaamaülem.

Sama kord on maksev ka pagasis, hoiuleantud käsipakkides ja leitud asjades leitud lühendatud hoiutähtajaga esemete kohta.

Kui teates nimek. Nr. 172 näidatud kaup või ese pärast

teate ärasaatmist väljastatakse, teise jaama saadetakse või muul teel likvideeritakse, siis teatakse sellest Kaubandustoimkonnale blanketil nimek. Nr. 170 samal päeval.

K u u l u t u s t e k o o s t a m i n e.

87. Jaamadest saadud teadete põhjal Kaubandustoimkonnas koostatakse kuulutus, mis avaldatakse „Riigi Teataja“ lisas. Peale selle kuulutatakse lühidalt igakuulisest järjekorralisest nõudmata kaupade müügist ühes loetavamas ajalehes.

Et kuulutused koostatakse jaamadelt saadud andmete põhjal ja nende avaldamine raudteele on kohustuslik, siis tuleb arusaamatuste vältimiseks hoolitseda, et need andmed oleksid veodokumentide järgi täielikud ja täpsed.

K u u l u t u s t e l a i a l i s a a t m i n e.

88. Peale „Riigi Teataja“ lisas kuulutuste avaldamist saadetakse Kaubandustoimkonna poolt jaamadele müügikuulutused. Kuulutused saadetakse lähte-, siht- ja teistele jaamadele, kuhu neid Kaubandustoimkond rahvale üldiseks teadmiseks leiab vajalikuks üles panna.

Kuulutused saadetakse veel Tariifi- ja kontrolltoimkonnale, Ekspluatatsiooni revidendile, Riigikontrolli teedeosakonnale ja raudteepolitsei vastava müügipiirkonna komissarile, igale üks eksemplar.

Saades kuulutuse Kaubandustoimkonnast, jaamad kohustuvad need saadetised, mis pärast kuulutuse koostamist väljastati, saatja korraldusel mõnda teise jaama saadeti või hävitati, maha kriipsutama.

Kui kuulutust veodokumentidega võrreldes ilmneb mõnesuguseid erinevusi, siis jaam kohustub sellest viivitamata teatama Kaubandustoimkonnale, selgitades, milles ja mil põhjusel erinevused on tekkinud.

Kuulutused pannakse üles vähemalt 2 nädalat enne müüki ja võetakse maha müügi lõpul. Kuulutustel märgitakse nende ülespanemise ja mahavõtmise ajad, tõestades jaamaülema allkirjaga ja jaama templiga. Need kuulutused hoitakse jaama arhiivis 1½ aastat.

M ü ü g i k u u l u t u s e d l ü h e n d a t u d h o i u t ä h t a e g a d e g a k a u p a d e l e.

89. Müügikuulutused lühendatud hoiutähtaegadega kaupadele koostatakse selle jaamaülema poolt, kes kauba müügile määrab, ja pannakse jaamas välja silmapaistvaile kohtadele:

- a) saadetistele, mille vastuvõtu tähtaeg on 2—3 päeva, 1 päev enne müüki;
- b) saadetistele, mille vastuvõtu tähtaeg on 7 päeva, 2 päeva enne müüki;
- c) saadetistele, mille vastuvõtu tähtaeg on 15 päeva, 3 päeva enne müüki.

Kuulutuses tähendatakse aeg, millal saadeti teistkordselt tuleb müügile, kui see esimesel müügil jääb müümata. Kui kauba omaduse tõttu tema rutuline likvideerimine ei ole tarvilik, siis tuleb teistkordne müük määrata mitte varem, kui esimesele müügile järgneval päeval. Kui aga kauba omadus nõuab müügi kiiremat teostamist, siis tuleb teine müük määrata samal päeval, kuid vaheajaga vähemalt 2 tundi.

Peale sihtjaamas kuulutuse väljapanemist tuleb see saata ka lähtejaamale, samuti Kaubandustoimkonnale, Eksploatatsiooni revidendile, raudteepolitsei vastava müügipiirkonna komissarile, igale üks eksemplar, ja kui müüdava kauba väärtus ületab Kr. 1000.—, siis ka Riigikontrolli esindajale.

Tuleb püüda kuulutuste sisu teha teatavaks ümbruskonna elanikele, firmadele ja isikuile, kes müügist võiksid olla huvitatud, et nad saaksid pakkumisest osa võtta.

Kui kaup pärast kuulutuste väljapanemist saaja poolt välja ostetakse või saatja järelekorralduse põhjal saadetakse temale tagasi või mõnda teise jaama, siis tulevad väljapandud kuulutused kohe maha võtta ja teatada sellest kõigile, kellele kuulutused saadatud.

M ü ü k e n a m p a k k u m i s e l .

90. Raudteede seaduse § 79 ettenähtud kaubad müüakse enampakkumisel Kaubandustoimkonna poolt määratud jaamades ja tähtaegadel.

Raudteede seaduse § 68 ettenähtud kaubad müüakse enampakkumisel sihtjaama ülema algatusel ja korraldusel, kuid tarbekordadel võib Kaubandustoimkond korraldada ka nende kaupade müüki mõnes teises jaamas, kus müügitingimused on enam soodsad.

M ü ü g i l e m ä ä r a t u d k a u p a d e h i n d a m i n e .

91. Enampakkumisel müügile määratud kaupade avamist, järelevaatust ja hindamist kui ka müüki teostatakse kaubaveotariifi määrustes ettenähtud korras. Saadetiste järelevaatust ja hindamist peab teostatama jaamaülema või tema asetäitja, kahe tunnistaja, politsei esindaja (kui viimane kohapeal on olemas) ja tarbekorral ka eksperdi juuresolekul. Kauba hindamisel võetakse arvesse kauba tõeline väärtus, kuid

hindesumma ei või olla vähem, kui saadetisel lasuvad maksud. Lunamaksu siinjuures ei arvestata.

Järelevaatusest ja hindamisest teatatakse Ekspluatatsiooni revidendile ja Riigikontrolli esindajale, kuid nende mitteilummine ei takista hindamist.

Järelevaatuse ja hindamise kohta koostatakse akt blank. nr. 145. Akt peab sisaldama üksikasjaliselt kauba täielikke nimetusi, seisukorra, kohtade arvu ja kaalu, et hinnatud kaubast võimalduks saada selget ülevaadet. Aktid koostatakse iga saadetise kohta eraldi blanketil ja kirjutatakse alla järelevaatusest osavõtjate poolt.

Teistest jaamadest müügile saadetud kaupade järelevaatusel ja hindamisel tuleb aktis tingimata tähendada ka algsaatekirja number ja alglahtejaama nimetus.

Aktid järelevaatuse ja hindamise kohta peab koostatama korralikult, parandused ja väljakaapimised pole lubatavad. Kui tarvis teha parandusi või õiendusi, siis peavad kõik aktile allkirjutajad seda tõestama oma allkirjadega.

Algakt koos oksjonilehe ärakirjaga saadetakse Kaubandustoimkonda.

Kui kaupade järelevaatusel leitakse nende hulgast rutturiknevaid aineid, mis kuuluvad lühendatud hoiutähtajaga kaupade liiki, ja kui võimalik neid kiiremini likvideerida, siis eraldatakse need ja müüakse enampakkumisel enne üldist müüki, pidades silmas nende hoiutähtaega.

Sama kord on maksev ka pagasi, hoiuleantud käsipakkide ja leitud asjade hulgas igal juhul ilmnenud rutturiknevate ainete kohta. On aga ained juba kõlvutuks muutunud, siis hävitatakse need, seda aktiga tõestades.

Kui kohtade avamisel ja järelevaatusel leitakse raha, siis kantakse see samal päeval jaamakassasse mitmesuguste maksude kviitungi Nr. 150 järgi.

Oksjonilehed.

92. Enne müügi algust koostatakse oksjonileht blanketil nim. Nr. 144 või 144-a. Oksjonilehel kõik lahtrid täidetakse selgelt ja puhtalt kõigi nõuetavate andmetega, kusjuures lahtris „kaubanimetus“ ja „kaal“ näidatakse üksikasjaliselt iga müüdava kauba nimetus ja kaal. Näitamine üldnimetusega, näit.: pagas, leitud asi, koloniaalkaup jne. on keelatud. Oksjonileht koostatakse: eraldi suur- ja väikekiiruse saadetistele ühisel lehel ja eraldi pagasile, käsipakkidele ja leitud asjadele ühisel lehel. Teistest jaamadest müügile saadetud saadetiste kohta tuleb näidata oksjonilehel: esiteks algsaatekirja Nr., lähte- ja sihtjaama nimetus ja selle all teisel joonel uue saatekirja Nr. ja lähtejaama nimetus.

Müügi kord.

93. Kui esimesel müügil kaup jääb müümata, siis märgitakse esimesel oksjonil pakutud kõrgeim hind oksjonilehele ning teostatakse teistkordne müük sama oksjonilehe järgi. Vastavas lahtris tähendatakse teisel oksjonil pakutud kõrgeim hind ja ostja annab oma allkirja vastavas lahtris, tähendades ära oma täpse aadressi.

Kui jaamaülem märkab, et müügist osavõtjad on enne müüki omavahel kokku leppinud pakutava hinna kohta ja kui müüdav kaup on suurevärtuslik, siis, kasutades raudteele antud kaasapakkumise õigust, peab tingimata selle eest hoolitsema, et teisele müügile saaks määratud kohapealne raudtee esindaja, kes kaasa pakub enne kindlaks määratud summani, mille eest seda kaupa hiljem võiks kergemini realiseerida. Kui müügi juures viibivad Ekspluatatsiooni revident ja Riigikontrolli esindaja, siis jaamaülem peab enne teistkordse pakkumise algust raudtee esindaja poolt pakutava summa ülemmäära kohta kuulama ära nende arvamuse. Ilmub aga müügi juure Raudteevalitsuse korraldusel komandeeritud ametnik, võtab viimane pakkumisest osa raudtee esindajana.

Kui müügi ajal selgub, et mõnda saadetist on kasulikum müüa osakaupa, siis koostatakse sellasele saadetisele eraldane täiendav oksjonileht, milles iga müüdav osa kaubast ühes pakutava summaga näidatakse eraldi ja täidetakse ostjate allkirjadega ja aadressidega. Ennemalt koostatud üldisel oksjonilehel näidatakse vastavas lahtris kogu saadetise müügist saadud rahasumma, ostja allkirja asemel aga tähendatakse: „Müüdid osakaupa oksjonilehe Nr. järgi“.

Oksjonilehe viimane külg täidetakse nõutavate andmetega ja allkirjadega. Kui Ekspluatatsiooni revident ja Riigikontrolli esindaja oksjonile ei ilmunud, siis tehakse oksjonilehel nende allkirjade asemel märkus, millal ja missuguse numbriga all nendele oksjonist on teatatud.

Oksjonileht kirjutatakse tindipliiatsiga kolmes eksemplaris. Parandused ja väljakaapimised seal on lubamatud.

Oksjonilehed nummerdatakse üldise järjekorranumbriga igal eelarveaastal, alates Nr. 1-st.

Algoksjonileht koos kaupade järelevaatuse ja hindamise akti ära kirjaga saadetakse Tariifi- ja kontrolltoimkonda, ühes kuuaruandega; üks eksemplar jäetakse jaama, teine koos kaupade järelevaatuse algaktiga saadetakse hiljemalt 5. päeval pärast müüki Kaubandustoimkonda, kuigi oksjonilehte märgitud mõni saadetis jäi ka teisel müügil müümata.

Kaupade saatmine müügile teise jaama.

94. Nõudmata saadetisi võib saata müügile teise jaama, kus nende müügiks soodsamad tingimused, ainult Kaubandustoimkonna korraldusel. Sealjuures tuleb talitada järgmiselt:

- a) iga kaubakoht, mis avatud läbivaatamiseks, peab hoolega uuesti kinni pakitama ja nõoriga ristamisi seotama; sõlmest väljaulatuvad nõõriotsad plommitakse jaama plommiga, mille jäljendid tähendatakse ära saatekirjal, duplikaadil ja teekirjal lahtris: „Saataja märkused pakkimise viisi ja seisukorra kohta“;
- b) saatmise juures koostatakse iga saadetise kohta eraldi saatekiri, milles veo- ja muud maksud kuni sihtjaamani üldise tariifi järgi arvutatakse, peale selle eraldi punkti all „kulud algsaatekirja järgi“, milles kokkuvõetult üles tähendatakse kõik algsaadetisel lasuvad maksud;
- c) uutele veodokumentidele lisatakse juure saadetise algsaatekiri ja kui järelevaatust teostati, siis ka järelevaatuse akti ära kiri. Uute veodokumentide juure lisatud dokumendid loetletakse saatekirja lahtris: „Saatekirjale juurelisatud dokumendid“;
- d) ümberadresseeritud saadetised kantakse saatepäeval väljastatud kaupade aruandesse, juure lisades teekirja;
- e) saadetise saabumisel uude sihtjaama, kaalub jaam kauba üle, vaatab üle pakendile pandud plommid, võrdleb plommi jäljendeid veodokumentides tähendatud jäljenditega ja kui leidub mingisuguseid erinevusi, teatab sellest lähtejaamale ja koostab akti blanketil nimek. Nr. 145, mille viivitamata saadab Kaubandustoimkonda.

Hoiuleantud käsipakke ja leitud asju teise jaama müügile saatmisel võib ühte saatekirja märkida mitme kviitungi järgi hoiulevõetud või mitme registreerimisnumbri all leitud asjade raamatusse kantud asju, kusjuures sissekanded tulevad teha iga kviitungi või registreerimisnumbri järgi eraldi, näidates saatekirja lahtris „märgid ja numbrid“ kviitungi või registri numbri.

Teise jaama müügile saadetud saadetis läheb müügile lähemal järjekorralisel enampakkumisel. Kui saadetise müük ei ole avaldatud Kaubandustoimkonna poolt jaamale välja saadetud kuulutuses, siis jaamaülem peab müügi kohta välja panema kuulutuse blanketil nimek. Nr. 169.

LOOMADE JA LOOMATOORSAADUSTE VEDU.

Elusloomade veo kord.

1. „Riigi Teatajas“ nr. 149—1925. a. avaldatud loomade ja loomatoorsaaduste veo määruse kohaselt on taudihaigete ja -kahtlaste loomade vedu raud-, vee-, maan- ja õhuteel keelatud. Neid loomi võib vedada vaid ametliku loomaarsti või Loomatervishoiu peavalitsuse korraldusel kas tapamajasse või loomakliinikusse saatmise puhul.

Taudikahtlastest piirkondadest võib loomi veoks vastu võtta vaid ametliku loomaarsti tunnistuse põhjal.

Taudivabadest piirkondadest võib loomi veoks vastu võtta ilma ametliku loomaarsti tunnistuseta.

Loomataudi tekkimise puhul Loomatervishoiu peavalitsus teatab sellest Raudteevalitsusele kui ka Mereasjanduse peavalitsusele; ametlik loomaarst teatab vastava piirkonna jaamaülematele ja sadamakaptenitele, tähendades ära, missuguste loomade vaba vedu on keelatud.

Tervisetunnistus on maksev loomade veoks vaid 3 päeva jooksul, arvates tunnistuse väljaandmise ajast. Tunnistused märgitakse laadimise jaamas jaama kalendertempliga.

Loomade tervisetunnistused antakse välja kindlaksmääratud vormi järgi. Nendes peab olema näidatud loomaomaniku nimi ja elukoht, tunnistuse väljaandmise aeg, andmed looma tervisliku seisukorra kohta, lühike loomade kirjeldis või märkide tähendamine, tunnistuse väljaandja allkiri ja ametpitsat.

Loomade saatja peab hoolitsema loomade vagunisse laadimise eest ja muretsema tarvilised kinnisidumise abinõud: rõngad, puud ja vahepuud.

Veiste sidumine sarvipidi on keelatud, selleks tuleb kasutada päitseid. Loomad veetakse saaturiga. Saatur kohustub loomade eest hoolitsema, neid söötma ja jootma. Rongijuht peab saaturile rongis kätte juhutama koha. On saaturi viibimine loomade juures tarvilik, peab rongijuht või jaamakorraldaja saaturi mahutama loomade juure.

Tapamajale adresseeritud elussigu võib vedada saaturita.

Loomade laadimiseks peavad jaamas olema sillad.

Loomade saaturile on lubatud teha tema oma kulul vagunis mõned abinõud, kuid nii, et vagun selle läbi ei saaks rikutud. Loomi peab laadima vagunisse niivõrd lähedalt, et nad võiksid vabalt maha heita ja üles tõusta ja et saatur neile vabalt juure pääseks. Saatur võib loomadele alla laotada põhku, turvast, sigadele soojal ajal ka liiva.

Loomi, kellede vedu kestab üle 6 tunni, peab enne laadimist jootma, kui ka teel joodetama ja söödetama. Jootmine toimub jaamas, kus selleks otstarbeks on olemas sisseseaded. Taudikahtlased loomad joodetakse viimastena, s. o. pärast tervete loomade jootmist. Kui taudikahtlus ilmneb teel, siis tuleb sellest teatada jaamadele telegraafi teel, näidates ära vaguni Nr., milles taudikahtlast looma veetakse. Sihtjaamas tulevad enne terved loomad maha laadida ja lõpuks taudikahtlased.

Jootmiskünade, -ämbrite ja laadimisabinõude desinfitseerimise kohta annab juhatust ametlik loomaarst.

Kui teel loomadega juhtub haigestumisi või suremisi, siis jaamaülem peab sellest telegraafi teel teatama selle jaama ülemale, kus ligidal elutseb ametlik loomaarst.

Loomade haigestumisest või suremisest peab jaamaülemale teatama loomade saatur.

Loomad, kes teel või sihtjaamas surevad, tulevad vagunist välja laadida ja viivitamata loomaarst välja kutsuda, kes peale looma ülevaatust korraldab lõpnud looma ärahävitamist. Hävitamise kulud kannab Loomatervishoiu peavalitsus.

Loomatoorsaaduste veo kord.

2. Loomatoorsaadusteks loetakse looma toored lihahad ja nende osad, nagu: loomakorjused, sulatamata rasv, maod, põied, sooled, veri, ümbertöötamata nahad, kondid, kabjad, sarved ning pesemata vill, karvad, jõhv ja harjased.

Taudikahtlastest piirkondadest nende ainete vedu ilma ametliku loomaarsti tunnistuseta on keelatud.

Taudivabadest piirkondadest nende ainete, välja arvatud loomakorjused, vedu ilma ametliku loomaarsti tunnistuseta on lubatud vaid siis, kui need on vastavalt nõuetele sisse pakitud.

Inimtoiduks määratud loomatoorsaadusi võib vedada ainult pakitult puhtasse linasesse või juteriidesse, roguskisse, kasti või muusse nõusse. Neid ei lubata asetada ühte ruumi lõhnavate ainetega ega elusloomadega.

Seni kui raudteel puuduvad spetsiaal lihaveovagunid, lubatakse lihaveoks kasutada puhtaid, kinniseid vaguneid, miliste luukaugud on suletud tiheda traatvõrguga.

Sulatamata rasva lubatakse vedada ainult korvides, pütides, kastides või puhta riide või roguski sisse pakitult.

Soolaliha, puhastatud magusid, soolikaid ja põisi lubatakse vedada kinnistes plekknõudes või raudvaatides.

Suitsetatud ja kuiva soolaliha võib vedada ka puhtasse riidesse või roguskisse pakitult.

Villa, karva ja harjaseid võib vedada riidest kottides või muus pakendis.

Sarvi, käppi ja konte võib vedada vaid pehmetest lihaosadest puhastatult ja kuivatatult.

Ümbertöötamata nahku võib vedada kas kuivatatud või soolatud kujul pakkideks keeratult, nõoriga ümberseotult või kastidesse, püttidesse pakitult. Väikeste loomade (lamba, kitse jne.) nahku võib vedada hästi kuivatatult, riide või roguski sisse pakitult ja nõoriga kinniseotult.

Kuivatatud naha pakid ei või ületada 150 kg. Pakid peavad olema seotud terve ja vastupidava nõoriga, võimaluse korral ka plommitud saatja plommidega.

Loomatoorsaadusi, milliste pakkimise viis ei vasta ülal tähendatud nõuetele, ei võeta veoks vastu.

Loomatoorsaadused ja -nahad, mis evivad tundemärke, et need on saadud loomadelt, kes põdesid pahaloomulist nakkustaudi, tulevad viivitamata ametliku loomaarsti korraldusel politsei järelevalve all põletamise teel ära hävitada. Kulud kannab Loomatervishoiu peavalitsus. Hävitamisele kuulub ka materjal, mida pakkimise juures tarvitatud. Veoabinõud, nagu: vagunid, vankrid, saanid jne., mida taudiste ja taudikahtlaste loomade toorsaaduste veoks kasutatud, tulevad desinfitseerida ametliku loomaarsti juhatusel järele.

Välisriikidest elusloomade ja loomatoorsaaduste sisseveo kord.

3. Välismaalt sisse tuua loomi kui ka loomatoorsaadusi on lubatud vaid Põllutööministri poolt kindlaksmääratud jaamade ja muude piiripunktide kaudu.

Elusloomi on lubatud välismaalt sisse tuua, kui on selles vastava riigi ametliku loomaarsti tunnistus, mis peab tõendama, et loomad ei ole taudihaiged, ega ole viimase kuue kuu jooksul põdenud kurjaloomulist taudi ning et loomad on piirkonnast, kus viimase kuue kuu jooksul pole ette tulnud loomataude ja loomad pole puutunud kokku taudikahtlaste loomadega. Tunnistuses peavad olema märgitud ka loomade tunnused. Kui loomade arv ei ühtu tunnistuses näidatud arvuga, siis on ametlikul loomaarstil õigus loomi paigutada karanteeni.

Sama nõue on kehtiv ka välismaalt loomatoorsaaduste sisseveo kohta.

Loomaverd, -magusid, -põisi, -soolikaid ja sulatamata rasva on lubatud sisse tuua neist välisriigest, kus liha avalik järelevaatus on korraldatud Eestis kehtivate põhimõtete ja nõuete kohaselt. Sellased saadetised peavad olema varustatud lähtemaa ametliku loomaarsti tunnistusega, mis tõendab saaduste päritolu avalikes või riiklikes tapamajades tapetud loo-

madelt ja et loomad enne ja pärast tapmist on loomaarstlikult järele vaadatud ja terveks tunnistatud.

Ülalnimetatud tunnistused peavad olema Eesti konsuli poolt tunnustatud. Samuti konsul peab tõendama, et tunnistus on välja antud ametliku loomaarsti poolt, keda asjaomane valitsus on selleks volitanud. Looma- ja loomatoorsaaduste saadetisi, millistel puuduvad loomaarsti tunnistused või mis ei vasta ülaltähendatud nõuetele, ei lubata Eestisse sisse vedada.

Välismaalt sissetoodavaid loomi ei tohi vagunist välja laadida enne, kui Põllutöoministri poolt selleks määratud ametlik loomaarst on saadetise üle vaadanud ja lubanud selle sissevedu, välismaa ametliku loomaarsti tunnistusele vastavat märkust tehes või välja andes sisseveo-tunnistuse.

Maanteed mööda üle piiri aetavad loomad tulevad paigutada kas kinnisesse karanteeni või vähemalt aiaga piiratud kohta, kus neid ametlik loomaarst üle vaatab.

Leiab ametlik loomaarst Eestisse toodavate loomade hulgas taudikahtlasi loomi, siis peab ta selle saadetise sisseveo ära keelama ja korralduse tegema loomade tagastamiseks. Tagastamine piiri taha toimub loomade sissetooja kulul. Peaks aga loomade tagastamine olema võimatu, tulevad nad viivitamata ära tappa, kui loomaarsti arvamisel karanteenis pidamine on taudi levimise mõttes hädaohtlik.

Loomatalitajaid ja loomadega kokkupuutuvaid isikuid võib maale lasta selle järele, kui nende jalanõud ja riided ametliku loomaarsti juhatusel on desinfitseeritud.

Loomade karanteeni ja arstliku järelevalve kulud, mis ühenduses loomade hukkamisega, korjuste kõrvaldamisega, saastunud kohtade, ruumide ja sisseseadete puhastamise ja desinfitseerimisega, kannavad sissetoodud loomade omanikud.

Eestist elusloomade ja loomatoorsaaduste väljaveo kord.

4. Isikud, kes soovivad loomi ja loomatoorsaadusi välja vedada, peavad esitama Tolliametile piirikontroll-loomaarsti poolt väljaantud tervisetunnistuse loomade ja loomatoorsaaduste kohta, missugune tunnistus on ühtlasi ka väljaveoloaks.

Tervisetunnistuse saamiseks tuleb piirikontroll-loomaarstile esildada tunnistus sellelt jaoskonna loomaarstilt, kust loomad pärit.

Enne elusloomade kui ka loomatoorsaaduste väljalaskmist võib piirikontroll-loomaarst neid uuesti üle vaadata. Piirikontroll-loomaarst on kohustatud loomade kogu, milles leidub

taudihaigeid või taudikahtlasi loomi, kinni pidama ja väljaveo ära keelama.

Samuti on ta kohustatud vigaseid, lahjasid, sõnniku ja poriga määrdunud loomi väljaveoks mitte lubama.

Kui väljaveoks määratud loomi taudi ilmnemise tõttu tuleb sulgeda, siis toimub vajalike ruumide muretsemine kui ka loomade talitamiseks tarvisminevate inimeste palkamine loomade omaniku kulul.

Veoabinõude puhastamine ja desinfitseerimine.

5. Vagunid ja veoabinõud, mida kasutatud loomade veoks, tulevad pärast igakordset kasutamist puhastada, vaadatama sellele, kas loomad olid taudihaigeid või terved. Samuti tulevad vagunid puhastada, kui nendes veeti loomatoorsaadusi.

Puhastamise all tuleb mõista mehaanilist puhastamist ja pesemist. Pesemiseks peab tarvitama sooja 3% soodalahu, puutuhalehelist või sooja seebivett.

Kui vagunis veetavate loomade hulgas ametlik loomaarst teeb kindlaks mõne loomataudi juhtumi, millest loomataudide vastu võitlemise seaduse alusel teatamine sunduslik, peab ametliku loomaarsti korraldusel ja tema valve all tehtama vaguni ja muude veoabinõude puhastamine ja desinfektsioon. Vagunid tulevad desinfitseerida, kui nendes veeti mädanevaid, haisevaid või taudiidudega saastunud loomatoorsaadusi.

Saatja võib vaguni oma kulul uuesti desinfitseerida tingimusel, et vagunit seega ei rikuta.

Puhastuse ja desinfektsiooni tegemiseks määratud inimeste järele peab valvama ametlik loomaarst, tema puudumisel aga politsei, et need saastunud ruumist ja kohtadest taudiidusid laiali ei kannaks.

Vagunite puhastamine ja desinfektsioon peab teostatama vähemalt 24 t. jooksul pärast loomade väljalaadimist selleks määratud kohal. On lubatud vaguneid ühes nende sisseseadetega desinfektsiooni tegemiseks saata jaama, kus selleks on erilised sisseseaded ja abinõud.

Tuleb hoolitseda, et vagunist ei satuks teele loomatoidu jäänuseid ja põhku, mis võivad soodustada taudi levimist.

Desinfitseerimisele määratud vagun varustatakse mõlemalt poolt kleebisega „Desinfitseerida“, mis pärast desinfitseerimist maha võetakse.

Välismaalt tagasisaabunud vagunid, milles loomi veeti, tulevad desinfitseerida piirijaamas.

Sõnnik ja muu prügi, toidujäänused, õled, põhk ja muu selle sarnane tuleb vagunist maha ajada ainult selleks määratud kohta. Rongi liikumise ajal seda maha ajada on keelatud.

Taudivabade loomade põhk, sõnnik jne. tuleb kokku koguda ja hoida kohas, kus loomad nendega kokku ei puutuks ja kus lähedal ei ole elamuid ega läbikäidavaid teid.

Taudikahtlaste loomade sõnnik tuleb maha ajada eraldi kohta ja matta vähemalt ühe meetri sügavusele maa sisse. Põrnataudiliste loomade sõnnik tuleb ära põletada.

Järelevalve ja vastutus.

6. Loomade veo järelevalve tervishoidlikult on ametlike loomaarstide ja politsei kohus.

Ametlikud loomaarstid peavad valvama, et loomade vedamisel täidetakse loomataudide vastu võitlemise määrusi kui ka loomade veo määrusi.

Politseiametnikud kohustuvad politseilist abi andma ametlike loomaarstidele nende ametikohuste täitmisel.

Ametlikul loomaarstil on õigus keelata ära nende loomade või loomatoorsaaduste väljavedu, mis määrustes ettenähtud korra vastaselt vagunisse paigutatud või laadimisel viga saanud ja riknenud, ning korraldada väärnämete kõrvaldamist või saadetise vagunist väljalaadimist.

Käesoleva määruse vastu eksijad võetakse kohtulikule vastutusele, kui üleastumine ei ole teisiti karistatav.

i

A-10062